



Børnekulturens Netværk
Statusrapport 2006

Børnekulturens Netværk

Statusrapport 2006

Udgivet af:

Børnekulturens Netværk
H. C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
Tlf.: 33 73 33 70
bkn@boernekultur.dk
www.boernogkultur.dk

Redaktion:

Sekretariatsleder Benedicte Helvad
Chefkonsulent Jan Helmer-Petersen
Journalist Monica C. Madsen

© Forfatterne og Børnekulturens Netværk, København 2007. Der kan frit citeres fra Statusrapport 2006 med kildehenvisning.

Grafisk tilrettelæggelse og produktion:

Adman Kommunikation Aps

Foto:

Henning Hjorth

Tryk:

Kailow Graphics

ISBN-nr.: 87 87882 69 8

Elektronisk ISBN-nr.: 87 87882 70 1





Indhold

Forord	4
1. Så langt er vi nået	6
2. Forandring rimer på forankring	8
<i>Af Stefan Birkebjerg Andersen og Anne Schjødt, Kolding Kommune</i>	
3. Status for Netværket og Netværkets parter 2006	12
- Kulturministeriet	
- Børnekulturens Netværk	
- Biblioteksstyrelsen	
- Det Danske Filminstitut	
- Kulturarvsstyrelsen	
- Kunstrådet og Kunststyrelsen	
- Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender	
- Undervisningsministeriet	
4. Man kan vel selv fortælle!	34
<i>Af Peter Mouritsen, forfatter</i>	
5. Børnekultur i hele landet – temaer og mål ...	36
6. Sådan vil vi arbejde	42
7. Perspektiver for fremtiden	44



Forord

Vi har hermed fornøjelsen af at præsentere Børnekulturens Netværks tredje statusrapport.

Rapporten giver et overblik over Netværkets arbejde i 2006.

I Netværkets første år med handlingsplanen for 2006-2007, *Børnekultur i hele landet*, har vi sat en lang række aktiviteter i gang.

Netværket har også afrundet de aktiviteter, som er gennemført i forbindelse med handlingsplanen for 2004-2005, *Formidlingens kunst*.

I handlingsplanen for 2006-2007 fastholder Netværket sin vision om, at **alle børn** skal møde kunsten og kulturen, med bidrag fra **alle kulturinstitutioner** og med inddragelse af **alle kunstarter**.

I arbejdet med at omsætte visionen til virkelighed har Netværket i 2006-2007 valgt at gøre en særlig indsats for børnekulturen i hele landet på de tre mest centrale områder i børns dagligdag:

- **Kultur i dagtilbuddet**
- **Kultur i skolen**
- **Kultur i familien.**

Netværket sætter også særligt fokus på at udvikle de lokale børnekulturtilbud, fordi kommunalreformen giver de fleste nye kommuner en unik mulighed for at styrke børnekulturen - og fordi mulighederne for nye samarbejder mellem det lokale kulturliv, skolen og dagtilbuddet er blevet meget større, nu hvor Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender er kommet med i Netværket.

Netværket har planlagt den kommunale indsats i tæt samarbejde med Børne- og Kulturchefforeningen. Vi vil gerne takke for dette.

Netværket har i det hele taget oplevet en stor interesse og samarbejdsvilje fra kommuner landet over og fra samarbejdspartnere fra alle sektorer og faggrupper, der beskæftiger sig med børn og kultur.

Tilbagemeldingerne fra samarbejdspartnere viser, at de planer, Netværket har lagt, falder godt i tråd med de lokale behov.

Det er derfor vores opfattelse, at Netværkets aktuelle samarbejder og aktiviteter er velvalgte strategier til at realisere visionen om, at alle børn landet over skal have adgang til gode kulturtilbud inden for alle genrer.

København, 9. februar 2007

Poul Bache
Direktør
Kunststyrelsen

Henning Camre
Direktør
Den Danske Filminstitut

Steen Hvass
Direktør
Kulturarvsstyrelsen

Jens Thorhauge
Direktør
Biblioteksstyrelsen

Kim Mørch Jacobsen
Direktør
Undervisningsministeriet

Kirsten á Rogvi
Kontorchef
Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender



1

Så langt er vi nået

"Alle børn skal møde kunsten og kulturen, alle kulturinstitutioner skal bidrage, og alle kunstarter skal inddrages."

Sådan lød Netværkets vision i handlingsplanen for 2004-2005, **Formidlingens kunst**, og vi arbejder fortsat på den i vores nye handlingsplan for 2006-2007, **Børnekultur i hele landet**. For selvom vi har taget markante skridt siden 2004, er der stadig et stykke vej endnu, før visionen er omsat til virkelighed i alle danske børns hverdag.

I handlingsplanen for 2004-2005 var vores strategi at arbejde med fem særlige indsatsområder:

- Mødet med den professionelle kunstner
- Formidling til små børn
- Kvalificering af formidling
- Børnekultur på nettet
- International børnekulturudveksling.

På alle områderne har vores mål været at udruste børnekulturens aktører over hele landet med redska-

ber, metoder og strategier til at udvikle og opkvalificere kulturtilbud til børn.


Vi afslutter arbejdet med områderne i foråret 2007 – resultatet af vores indsats er beskrevet i kapitel 3.

Via indsatsområderne har vi også givet børnekulturens lokale aktører et godt udgangspunkt for det videre arbejde med handlingsplanen for 2006-2007, **Børnekultur i hele landet**.

Vores strategi i 2006-2007 er at arbejde videre med visionen gennem de tre temaer, som er planens omdrejningspunkt:

- **Kultur i dagtilbuddet**
- **Kultur i skolen**
- **Kultur i familien**

Temaerne er valgt, fordi dagtilbuddet, skolen og familien er de tre vigtigste arenaer, hvor børn har



mulighed for at møde kulturtilbud i hverdagen.

Temaerne kan også oplagt indgå som et fælles fokusområde i de nye, sammenlagte kommuners arbejde med at finde et fælles trit – f.eks. i forbindelse med kommunens arbejde med at formulere og virkeliggøre en lokal børnepolitik (læs mere i kapitel 5).

Børnekultur i kommunen

I foråret 2006 tog Børnekulturens Netværk fat på arbejdet med det overordnede tema i den nye handlingsplan for 2006-2007: **Børnekultur i hele landet**.

Vi har valgt at gribe arbejdet an som en proces, hvor dialogen med landets kommuner har spillet en vigtig rolle i vores planlægning af indsatsen.

Vi har et løbende, tæt samarbejde med Børne- og Kulturchefforeningen, vi har inviteret alle interesserede børnekulturaktører til en kommunekonference og fem regionale dialogseminarer, vi har udgivet en publikation med inspiration til at styrke den lokale børnekultur, og vi har netop inviteret kommunerne til at deltage i et modelforsøg.

Kommunekonferencen blev afviklet den 29. maj 2006 med 200 deltagere fra over 70 kommuner, som blev opfordret til at drøfte børnekulturens muligheder i den nye struktur med nøglepersoner i kommunen.

Publikationen Børnekultur i kommunen giver inspiration og ideer til, hvordan man kan styrke børnekulturen lokalt. Publikationen har bidrag fra oplægsholderne på kommunekonferencen og fra forskere og praktikere. Publikationen er trykt i 5.000 eksemplarer,

som vi har delt ud til kommuner, amter, biblioteker, kulturinstitutioner og andre samarbejdspartnere i hele landet.

Vi brugte også publikationen som oplæg til de fem **dialogseminarer**, vi inviterede kommunerne til i efteråret 2006. I seminarerne deltog 450 børnekulturelle nøglepersoner, som blandt andet kom med forslag til, hvordan stat og kommune kan arbejde sammen om at styrke børnekulturen, og hvordan man kan bruge den kommunale planlægning til at udvikle nye veje for børn, kunst og kultur.

Disse forslag har vi tænkt med i det **modelkommuneforsøg**, som vi netop har inviteret kommunerne til at deltage i. På seminarerne præsenterede vi deltagerne for ideen med modelkommuneforsøget og gik i dialog med dem om, hvordan man kan styrke arbejdet med børnekulturen i den enkelte kommune, og hvordan vi i Børnekulturens Netværk bedst kan støtte kommunerne i arbejdet med at formulere temaer og udvikle handlingsplaner.

Formålet med modelforsøget er:

- at **udvikle nye samarbejdsmodeller** i kommunernes arbejde med børn og kultur.
- at **sætte forsøgsprojekter i gang** inden for de tre temaer i handlingsplanen 2006-2007 – Kultur i skolen, Kultur i dagtilbud og Kultur i familien.
- at **opbygge netværk** mellem kommuner, der gerne vil arbejde sammen om at udvikle den lokale børnekultur.
- at give alle interesserede kommuner mulighed for at **udveksle ideer og erfaringer**.

Modelforsøgene løber fra juni 2007 til juni 2009 og bygger på et økonomisk tilskud fra Netværket med vægt på medfinansiering fra kommunerne.

Synergieffekt og eksempler

Synergien i modelforsøget bliver afgørende for resultatet. De kommuner, der deltager i forsøget, får tilskud, råd og sparring fra Netværket. Netværkets parter er desuden opmærksomme på at støtte aktiviteter inden for den særlige kunstart, de hver især repræsenterer. Læs mere i kapitel 5.

2

Forandring rimer på forankring

Når flyttekasserne er pakket ud, og alle nye rutiner er sikkert og stabilt etablerede i den nye kommune, er der samtidig skabt et nyt mulighedsrum til glæde for stor-kommunens borgere.

Det er en stor udfordring at få børnekulturtilbuddene helt ud i de yderste kroge af kommunen, men opgaven kan betragtes som en enestående chance for at rette fornyet fokus på de forskellige brugsmønstre, borgere fra by- og landdistrikter har. I Kolding har vi fået et korps af børnekulturambassadører, vi udgiver et børneaktivitetsblad, og vi har sidst, men ikke mindst, et nyt børnekulturhus på vej.

Af kultur- og fritidsdirektør Stefan Birkebjerg Andersen og Anne Schjødt, leder af Nicolai – Børnekultur, Kolding Kommune

Et øjebliksbillede af børnekultur i Kolding

Kolding Kommune har gennem de senere år kunnet præsentere børn og unge for en lang række kulturtilbud i skole- og institutionstiden såvel som i fritidslivet:

Musikskolen og billedskolen er velfungerende kommunale institutioner, og børn og unge har mulighed for at tage del i et rigt og varieret foreningsliv inden for idræt og kultur. Kunstmuseet Trapholt og Museet på Koldinghus er væsentlige aktører på børnekulturområdet, og Kolding Bibliotek løfter en stor opgave som åbent kulturcenter, hvor børn og deres voksne kan møde en bred vifte af kulturelle udtryksformer – som deltagere, medskabere og tilskuere.

Et sådant børnekulturlandskab kan mange kommuner utvivlsomt genkende elementer af. Flere vil sikkert også kende til at have en række initiativer, events og projekter, der går på tværs af kulturskoler, kulturinstitutioner og foreningsliv i samarbejde med skole- og daginstitutionsoverområdet.

For Koldings vedkommende koordineres en del af dette arbejde af kommunens børnekulturelle netværk – en permanent og tværgående arbejdsgruppe, der blev nedsat af Kolding Byråd i 2003 for at styrke og supplere kommunens børnekulturmiljø.

Sammenfletning forude

Indtil kommunalreformen var Kolding Kommune samlet om en større provinsby med et stort opland, placeret centralt i Trekantområdet. Nu breder Ny Kolding Kommune sig over 607 km² inklusive de tidligere Christiansfeld, Vamdrup og Lunderskov Kommuner samt Vester Nebel Sogn.



Før sammenlægningen talte kommunen godt 63.000 indbyggere med cirka 700 børn pr. årgang. Tallet er nu cirka 1.000 børn pr. årgang og et samlet indbyggertal tæt på 90.000.

Med andre ord er der nu tale om en forholdsvis stor kommune, der i højere grad end før skal rumme såvel byliv som landmiljø. Det indebærer en række selvstændige pointer og konkrete udfordringer – også på børnekulturområdet. Blandt andet:

- at der er basis og forudsætninger for at kunne bære et meget varieret tilbud for alle børn
- at en større kommune alt andet lige har bedre mulighed for at satse målrettet på børnekultur
- at de fire gamle kommuners tilbud nu præsenteres side om side
- at hovedparten af kulturinstitutionerne primært er koncentreret om Kolding by, mens f.eks. foreningslivet stadig vil være lokalt forankret i hele kommunen
- at kulturtilbuddene bruges flittigt, men har tilbøjelighed til social og geografisk slagside
- at transport og logistik er vigtige faktorer i planlægningen af nye (og eksisterende) initiativer

Efter vores opfattelse er det derfor helt afgørende, at vi til stadighed holder fokus på alle hjørner og kroge i den nye kommune – og at vi aktivt arbejder for at skabe ejerskab til de nye muligheder.

Stordriftsfordele og nye muligheder

Vi føler os trygge ved, at de etablerede kulturaktører har opmærksomheden særligt rettet mod den nye kommunegeografi som en naturlig del af deres hverdag. De gamle nabokommuner er heller ikke ukendt territorium for fleres vedkommende. F.eks. har kulturskolerne og biblioteket længe samarbejdet over kommunegrænserne.

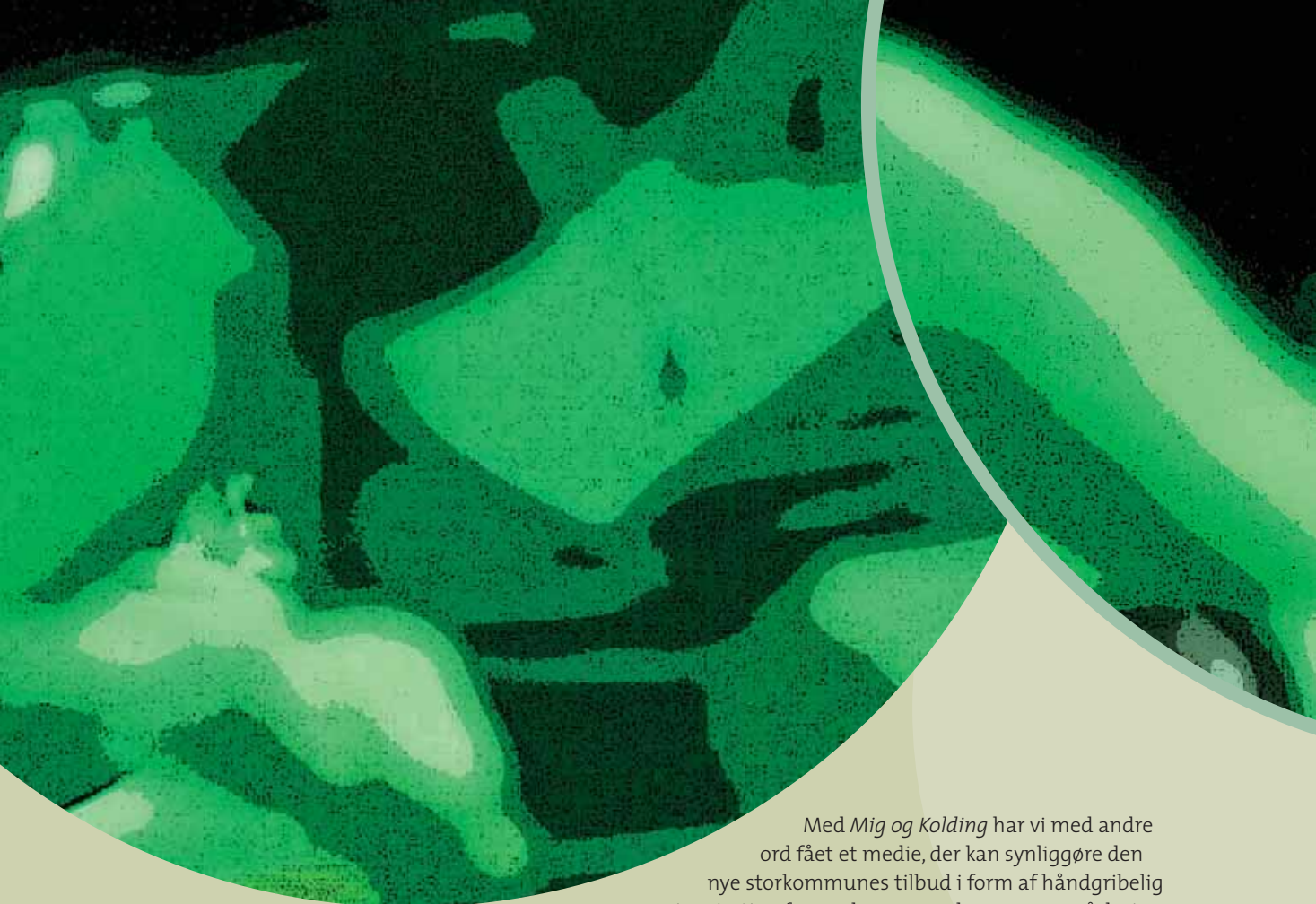
Alle parter har desuden fået mulighed for et større løft i flok.

Der er f.eks. indlysende stordriftsfordele ved at kunne indgå aftaler om udstillinger, koncerter og teaterforestillinger, der lader sig afvikle i sammenhængende perioder flere steder i kommunen.

Kulturaktørerne kan efter lyst og behov sparre med vores team af kultur- og fritidskonsulenter, der har erfaring med både store og små arrangementer, ligesom puljer og tilskudsordninger som en selvfølgelighed kan søges af alle.

Endelig synes der fra politisk hold at være bred enighed om at bevare gode lokale initiativer i sammenlægningsprocessen.

Det er svært at bevare pessimismen. Men forudsætningen for at komme helt i mål med manøvren er at skabe det nødvendige ejerskab og forankring. Det kan



gribes an på mange måder, men her vil vi fremhæve to initiativer fra vores børnekulturelle netværk: Børnekulturambassadørerne og børnebladet "Mig og Kolding".

Synlighed: Mig og Kolding

Kan man forestille sig, at flere kan få langt større glæde af byen og områdets tilbud, hvis vi omtænker vores formidling? Svaret på det retoriske spørgsmål er børnebladet *Mig og Kolding*, der kom på gaden første gang op til vinterferien i 2004.

Konceptet var at udgive et blad, der i øjenhøjde med børnene præsenterede mulighederne og potentialerne i deres by og egn. Hjemme ved køkkenbordet, i fritidsordningen eller skolen kan børnene gennem opgaver, leg, sjov og fakta lære kulturinstitutioner og foreningsliv at kende og får måske på denne måde lyst til og mod på at tage stederne i nærmere øjesyn sammen med deres voksne.

Bladet udkommer to gange om året, op til skolernes vinterferie og efterårsferie, og distribueres primært via skolerne til 0.-3. klassetrin.

Bidragyderne er byens museer, bibliotek, stadsarkiv, naturskole, foreninger og andre, der på skift indsender deres mere eller mindre færdige bidrag til redaktionen, der udgøres af Børnekulturelt Netværk.

Med *Mig og Kolding* har vi med andre ord fået et medie, der kan synliggøre den nye storkommunes tilbud i form af håndgribelig inspiration for pædagoger og lærere – og måske især til glæde for børnefamilierne, der får en håndsrækning til gør-det-selv-kulturformidling i eget tempo, tid og sted.

Forankring: Ambassadørkorpset for børnekultur

En ambassadør er en person, der løfter et tillidshverv. Ambassadøren er en fremskudt post, der fungerer som baglandets talerør, og som kan rapportere tilbage om stort og småt fra felten.

Det var det billede, som Børnekulturelt Netværk havde i tankerne, da korpset for børnekulturambassadører blev etableret i 2003.

I dag tæller korpset godt 70 personer, der primært repræsenterer skoler, SFO'er og børnehaver, men som også har kulturinstitutioner, foreninger og privatpersoner på adresselisten.

Ambassadørerne er således placeret i de "yderste led" og skal sikre, at børnekulturtilbuddene kommer helt ud til de børn, der skal have glæde af dem. De modtager informationsmateriale om stort og småt, som de distribuerer videre som taskebreve, på opslags-tavler og lignende. De fungerer som kontaktpersoner for Børnekulturelt Netværk, og de har ind i mellem mulighed for at være med som planlæggere eller afviklere af konkrete opgaver.



Der er et stort potentiale i ambassadørkorpset, som vi har til gode at se det fulde omfang af. Der er tale om engagerede personer, som brænder for børnekultur i deres arbejde og fritid. Nogle områder er stadig underrepræsenterede, når vi skal have jungletrommerne i gang eller har lyst til at sætte nye projekter i søen. Derfor vil netværket fremover arbejde målrettet på at etablere mindre fokusgrupper, der blandt andet kan sættes sammen af repræsentanter for uddannelsesinstitutioner, handel og turisme, beboerforeninger m.fl. Hver især har de interesse i et velfungerende børnekulturliv til glæde og gavn for byens børn og deres voksne.

Lige om hjørnet

Vi har store drømme om og forventninger til børnekulturen i Kolding allerede i nær fremtid: Et nyt børnekulturhus slår dørene op i løbet af foråret og får en central placering som fyrtårn og kompetencecenter for regionens børnekulturmiljø. Huset vil være et åbent tilbud og have sit naturlige hovedfokus på aktiviteterne inden for de umiddelbare fysiske rammer. Men også her vil turnévenlige udgaver af husets tilbud blive en del af publikumsstrategien.

Vores børnekulturelle netværk i Kolding arbejder desuden målrettet på at udforme 2007-aktiviteterne, så de kan afvikles i flere omgange på forskellige steder i kommunen. Det kræver koordineringsarbejde og lokale tovholdere, men der er grund til at tro, at viljen er til stede både centralt og lokalt.

Vi starter med at udvide korpset med ambassadører fra kommunens nye skoler og institutioner, fordi vi tror på, at det kan være en hensigtsmæssig måde at skabe dialog og ejerskab blandt nye kolleger og brugere – samtidig med at korpset udgør en god modvægt til embedsmandsnetværk og centraliseringstendenser.

Endelig vil vi i løbet af 2007 begynde at formulere en selvstændig børnekulturstrategi, som dels vil dokumentere den politiske vilje og interesse for området, dels vil give os pejlemærker for prioriteringer og målsætninger for både by og land.

Forankringens nøgleord

I Kolding har vi med andre ord allerede god erfaring med, at netværkstanten, forankring og ejerskab er nøgleord for at lykkes bedst. Der er ingen grund til at tro, at det vil ændre sig her efter kommunesammenlægningen.

Samtidig er det vores erfaring, at succes heldigvis ikke er direkte proportional med størrelsen på pengeposen. Derimod er det afgørende, at der er vilje til at afsætte tid og ressourcer til en af sammenlægningens store gevinster: Koordinering, vidensdeling og nye samarbejder på tværs af gamle skel og traditioner.

Status for Netværket og Netværkets parter 2006

3

Kulturministeriet



Kultur for, med og af børn er vigtige temaer i regeringens kulturpolitik, og kulturministeren har sat mange initiativer i gang på disse områder. Blandt andet Børnekulturens Netværk, som Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender blev medlemmer af i 2005.

Kulturministeriet har tradition for at sætte fokus på børns kulturelle udvikling og muligheder. Ministeriet giver tilskud til musikskoler, skolekoncerter, børneteater, børnelitteratur, børnefilm, medieundervisning, biblioteksprojekter og museumsaktiviteter, ligesom DR og TV2 producerer og køber mange børneprogrammer. Kulturministeriets styrelser og nogle af dets institutioner, som også er medlemmer af Børnekulturens Netværk, varetager desuden faglige og administrative opgaver i forbindelse med statens bevillinger til børnekulturen.

Undervisningsministeriet og Familienministeriet i Børnekulturens Netværk

Familieministeriet og Undervisningsministeriet blev medlemmer af Børnekulturens Netværk i 2005. Dermed er det blevet muligt at koordinere bedre på tværs af ministerierne. Arbejdet med Netværkets handlingsplan for 2006 - 2007, *Børnekultur i hele landet*, har vist, at de to ministerier er vigtige medspillere. Ikke mindst nu, hvor kommunalreformen skaber nye muligheder for lokale initiativer og partnerskaber på tværs af dag- og fritidstilbud til børn, skoler og kulturinstitutioner.

Børn som fokusområde i resultatkontrakter

Kulturministeren har fortsat kultur for børn som et særligt fokusområde, når ministeriet indgår resultatkontrakter med statens kulturinstitutioner: Ordrupgaard tilbyder undervisningsforløb for børn og unge i såvel den permanente samling som i særudstillingerne. Nationalmuseet udvikler aktivitetstilbud for børn og unge og udvider børneområdet fysiske areal. Alle Det Kongelige Teaters fire kunstarter skal præ-



sentere børn og unge for den levende kunst og den danske kulturarvs muligheder.

Også mange andre institutioner, f.eks. landsdels-scenerne, har målsætninger om tilbud til børn og unge i deres resultatkontrakter.

Provincpuljen og Puljen til kultur i hele landet

Kulturministeriets Provincpulje har ligesom kultur-aftaler været et betydningsfuldt redskab til at støtte kulturtilbud og adgang til kulturudfoldelse i alle egne af landet. Den blev oprettet i 2002 for en 4-årig forsøgsperiode, og der blev uddelt godt 11 millioner kroner til 20 forskellige børne- og ungdomsprojekter. Provincpuljen er nu afløst af Puljen til kultur i hele landet. Det er tanken, at puljemidlerne og kulturaftalerne fremover skal tænkes sammen i et bredt, fremadrettet initiativ, som bidrager til at styrke kulturen – herunder børnekulturen – i hele landet.

Kultur i hele landet

Initiativer for børn og unge er et vigtigt element i flere af de kulturaftaler, som kulturministeren indgår med kommuner. Aftalerne giver kommunerne større frihed til at disponere deres kulturaktiviteter, til at sætte fokus på kulturpolitiske initiativer og til at støtte det lokale kulturpolitiske engagement og tværgående samarbejde. For at fremme kulturlivet uden for hovedstadsområdet yderligere, har ministeren udsendt en strategi for kultur i hele landet. Den gør det

i endnu højere grad muligt at bakke op om den lokale kulturpolitiske indsats – også når det gælder tiltag for børn og unge.

Læselyst er i gang med sin fjerde kampagne

Læselystkampagnen går nu ind i sit fjerde år. Kampagnen skaber både på det nationale og det lokale plan møder mellem barnet og litteraturen, i respekt for børns og unges virkelighed.

Siden Læselyst startede i 2003, har partnerskaber mellem ministerier, professioner og institutioner været den underliggende strategi. Omkring 117 lokale projekter bygger broer mellem hjem, daginstitutioner, skoler og kulturliv.

Kulturministeriet har afsat 4 millioner kroner, Undervisningsministeriet 1 million kroner og Familienministeriet 500.000 kroner til kampagnen i 2006-07. Hensigten er at afvikle Læselyst som særlig kampagne i 2007. Derfor er en vigtig del af kampagnens arbejde nu at indsamle og formidle erfaringerne, så resultaterne bliver brugt og videreført.

Kulturkanon

I løbet af 2006 er Den danske kulturkanon blev offentliggjort både som bog med tilhørende dvd og på nettet. Kanonen er også blevet præsenteret med en festforestilling i Operaen.

Kanonen er et tilbud til alle om at stifte bekendtskab med umistelige dele af vor kulturarv. Den præsenterer de værker, førende fagfolk har udpeget som væsentlige inden for billedkunst, musik, litteratur, arkitektur, kunsthåndværk og design samt scenekunst og film.

Da kanonen blev offentliggjort, viste den sig også at rumme en særlig kanon for børnekultur. Dermed afspejler den, at vi tager børn og deres kulturelle behov alvorligt.

Børnebibliotekerne i vidensamfundet

Kulturministeren har i 2006 nedsat et bredt udvalg, der skal styrke børns forhold til bibliotekerne. Undersøgelser har vist, at 80 % af alle danske børn benytter folkebiblioteket, men at de flittigste brugere i dag kun besøger biblioteket halvt så tit som for syv-otte år siden.

Udvalget skal i løbet af 2007 udarbejde en rapport med anbefalinger til konkrete handlinger og forslag til, hvordan børnebibliotekerne og bibliotekstilbud fortsat kan være attraktive for børn i vidensamfundet.

Kulturarven skal formidles

I 2005 nedsatte ministeriet et formidlingsudvalg med bl.a. kyndige fra museumsverdenen. Udvalget offentliggjorde sin udredning om museernes formidling i april 2006. På baggrund af den har kulturministeren fremlagt en formidlingsplan, som sættes i værk i 2007. Sigtet med planen er at gøre landets museers formidling endnu bedre og at sikre, at museerne når ud til et endnu større publikum.

Gratis adgang til nogle museer

Ikke mindst børn og unge skal have tilbudt kvalificeret viden om det land, de vokser op i. Et betydningsfuldt tiltag i den sammenhæng er, at der siden 1. januar 2006 har været gratis adgang til over 140 museer i hele landet for børn og unge under 18 år. Samtidig er det nu også gratis for *hele* befolkningen at besøge de permanente samlinger på landets to vigtigste kulturbærende hovedmuseer, Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst.

Historiens Dag

Den landsdækkende begivenhed Historiens Dag blev afviklet for anden gang den 30. april 2006.

Årets tema var "Børns leg i historien", og dagen blev fejret med fem store arrangementer i København, Odense, Esbjerg, Århus og Aalborg og 160 lokale arrangementer rundt om i landet.

Dagen sætter fokus på kulturarven og dens betydning for borgerne, ikke mindst børn og unge. Initiativet indgår i regeringens samlede indsats for at bevare og formidle den danske kulturarv.

Historiens Dag 2007 afvikles søndag 3. juni med temaet "Børn i industrihistorien".

Arbejdet koordineres af Kulturarvsstyrelsen.

DR og TV 2

Danmark har tradition for at sende radio- og fjernsynsprogrammer af høj kvalitet til børn.

Et vist antal timer børneprogrammer er også et krav i Kulturministeriets public service-kontrakt med DR og i TV 2's programtilladelse.

DR er desuden forpligtet til at tilbyde informations-tjenester til børn.

Som led i den brede Mediaaftale 2007-2010 skal DR i de kommende år styrke virksomheden i forhold til børn og unge – herunder drama rettet mod børn.

Filmaftalen 2007 - 2010 forpligter desuden DR og TV 2 til at tilgodese produktion af film for børn og unge med mindst 25 % af tv-stationernes samlede midler til spillefilm, kortfilm og dokumentarfilm.

Børn og unges brug af nye medier

Medierådet for Børn og Unge fungerer som et nationalt *Awareness Node* under *EU Safer Internet Plus Programme* indtil 2008. Danske børn, unge, forældre og lærere er dermed fortsat sikret et videnscenter, der formidler information om børn og unges brug af internettet og andre nye medier.

Børn og unge i bevægelse

Kulturministeren ønsker, at det skal være nemmere for børn og unge at gå til idræt: Der skal være flere tilbud i nærmiljøet, og aktiviteterne skal foregå på de tidspunkter, som passer børn bedst. Ofte vil det være lige efter skoletid. Derfor har ministeren oprettet udviklingspuljen *Børn og unge i bevægelse*, som har uddelt 24 millioner kroner til 23 fyrtårsprojekter, som udvikler nye idrætstilbud i et samarbejde mellem idrætsforeninger, skoler, institutioner m.fl. Alle projekterne evalueres, så erfaringer opsamles og formidles til alle interesserede.





Børnekulturens Netværk

I vores første handlingsplan for 2004-2005, *Formidlingens Kunst*, havde vi fem indsatsområder som omdrejningspunkt.

Vores strategi har været at nedsætte en fokusgruppe på hvert indsatsområde, som har fået ansvaret for det konkrete arbejde med at styrke området i 2004-2005.

Alle fokusgrupperne har haft store ambitioner og har arbejdet intenst med opgaven. Det har derfor været nødvendigt at fortsætte arbejdet i 2006, hvor resultaterne af indsatsen har båret frugt.

Mødet med den professionelle kunstner

Fokusgruppen har udgivet *tre håndbøger til dagtilbud, skoler og fritidssektoren*, som Netværket har delt

ud til alle landets børneinstitutioner, skoler, klubber, fritidsordninger og kulturinstitutioner.

Håndbøgerne giver pædagoger, lærere og aktører i fritidssektoren inspiration, råd, vejledning og kontaktadresser til børnekulturlivet og har titlen *Kunst i børns dagligdag – en guide til kunst og kultur i dagtilbud/skole og SFO/fritiden*.

Fokusgruppen har også gjort en særlig indsats for at synliggøre de tre kunstområder **arkitektur, design, cirkus og gøgl** – i samarbejde med de kunstneriske organisationer og institutioner på de tre områder. Fokusgruppen har afsluttet sit arbejde, og Netværkets sekretariat har nu overtaget ansvaret for de kommende aktiviteter.

Formidling til små børn

Fokusgruppen om formidling til små børn satte i 2005 et modelforsøg med 20 projekter i gang i de to amter, Vestsjællands Amt og Vejle Amt. Forsøget tog afsæt i to forskerseminarer om formidling til små børn, og en forsker fulgte projekterne tæt. Erfaringerne fra modelforsøget er nu samlet i rapporten **Fortælling mellem børnekultur og børns kultur** og er blevet formidlet videre til alle interesserede på en landsdækkende konference i Middelfart i november 2006.

I august 2006 udgav fokusgruppen antologien **Fortællingens kunst**, der handler om formidling til 3-6 årige børn gennem fortælling. I antologien beskriver en lang række praktikere og forskere deres erfaringer med fortælling. Flere af de medvirkende deltog også i forskerseminarerne.

Fokusgruppen har afsluttet sit arbejde, og formidling til små børn indgår nu som en naturlig del af temaet **Kultur i dagtilbud**, der er et af de centrale omdrejningspunkter i handlingsplanen for 2006-2007.

Kvalificering af formidlere

Fokusgruppen om kvalificering af formidlere udgav i januar 2006 publikationen **Når børn møder kultur**, som er en opsamling på de fire dialogseminarer rundt om i landet, hvor kulturformidlere fra hele landet blev præsenteret for kulturformidling til børn på højt niveau.

Muligheden for at oprette en efteruddannelse i børnekulturformidling på en eller flere uddannelsesinstitutioner har fokusgruppen også drøftet med repræsentanter for Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner og fagfolk med viden om og interesse for formidling.

Konsulentfirmaet Pluss har nu udarbejdet en rapport, der kortlægger og analyserer behovet for efteruddannelse, og der sættes formentlig et forsøg i gang med en efteruddannelse for børnekulturformidlere i efteråret 2007. Den videre proces følges af en programgruppe, som følger op på fokusgruppens arbejde.

Børnekultur på nettet

Fokusgruppen om børnekultur på nettet har skabt en prototype til **Den Fortællende Søgemaskine**, som en gruppe børn på 8-12 år har testet. Fokusgruppen forhandler nu med mulige samarbejdspartnere om samfinansiering, da udgifterne til at producere søgemaskinen og drive den ligger uden for Netværkets økonomiske rammer.



International børnekulturudveksling

Fokusgruppen om international børnekulturudveksling har kortlagt de sidste 10 års aktiviteter i den internationale børnekulturudveksling. Med udgangspunkt i dem er fokusgruppen nu i gang med at formulere anbefalinger for fremtiden med både konkrete forslag og overordnede strategier til, hvordan vi kan give kunst og kultur for børn og unge bedre betingelser i international sammenhæng.

Fokusgruppen har også støttet en international konference om tendenserne i kunstformidlingen til børn, som Fagligt Forum for Børnekultur afholdt 6. marts 2006 i Århus med 120 deltagere.

Endelig har gruppen givet tilskud til den danske deltagelse i den nordiske ungdomskulturfestival **Ung i Norden**, som fandt sted i Torshavn på Færøerne i juli 2006. 40 unge fra danske kulturprojekter og kulturskoler deltog.



Netværkets støttefunktioner

En væsentlig del af Netværkets arbejde sker gennem de tre støttefunktioner: Rådgivning, vidensdeling og dokumentation.

I 2006 har vi rådgivet både ministerier, styrelser, kulturinstitutioner og kommuner, og vi har understøttet landsdækkende og lokale netværk inden for børnekulturen.

Børnekulturportalen www.boernogkultur.dk og **hjemmesiden** www.boernekultur.dk er fortsat en spydspids i vores arbejde med at give alle relevante parter adgang til vidensdeling.

I juni 2006 så den første **børnekulturstatistik** her i landet dagens lys, og dermed fik sektoren et vigtigt værktøj i arbejdet med at planlægge børnekulturaktiviteter, som flest mulige børn kan få størst mulig glæde af.

Statistikken indeholder tal om børns kulturvaner og om udbudet og forbruget af kulturtilbud til børn. Den er udarbejdet af AKF - Amternes og Kommuner-nes Forskningsinstitut.

Børnekultur i hele landet – Handlingsplan for 2006-2007.

Netværket offentliggjorde i februar 2006 sin nye handlingsplan for 2006-2007: **Børnekultur i hele landet**.

Vi indledte arbejdet med handlingsplanens forskellige temaer i starten af 2006, i et tæt samarbejde med Børne- og Kulturchefforeningen.

Samarbejdet bygger på vores fælles ønske om at bruge kommunalreformen som anledning til at styrke og forbedre børnekulturen i kommunerne.

Samarbejdet har indtil nu resulteret i en landsdækkende konference, et inspirationshæfte og fem dialogseminarer i 2006.

Kommunekonferencen blev afviklet den 29. maj 2006 med 200 deltagere fra over 70 kommuner. Deltagerne blev opfordret til at drøfte børnekulturens muligheder i den nye struktur med kommunens nøglepersoner på børnekulturområdet.

Publikationen *Børnekultur i kommunen* giver inspiration og ideer til, hvordan man kan sætte nye børnekulturaktiviteter i gang lokalt. Publikationen har bidrag fra oplægsholderne på kommunekonferencen og fra forskere og praktikere. Publikationen er trykt i 5.000 eksemplarer, som vi har delt ud til kommuner, amter, biblioteker, kulturinstitutioner og andre samarbejdspartnere i hele landet.

Vi brugte også publikationen som oplæg til de fem **dialogseminarer**, vi inviterede kommunerne til i efteråret 2006. I seminarerne deltog 450 nøglepersoner fra hele landet, som blandt andet kom med forslag til, hvordan stat og kommune kan arbejde sammen om at styrke børnekulturen, og hvordan man kan bruge den kommunale planlægning til at udvikle nye veje for børn, kunst og kultur.

På seminarerne præsenterede vi også deltagerne for vores idé om et modelkommuneforsøg, og gik i dialog med dem om, hvordan man kan styrke arbejdet med børnekulturen i den enkelte kommune, og hvordan de gerne vil kunne trække på Børnekulturens Netværk i arbejdet med at formulere temaer og udvikle handlingsplaner.

Disse forslag har vi tænkt med i det toårige **modelkommuneforsøg**, som vi her i februar 2007 inviterede kommunerne til at deltage i (læs mere i kapitel 5).



Biblioteksstyrelsen



Nye tendenser i børns brug af biblioteker

80 % af alle danske børn benytter folkebiblioteket, men de flittigste brugere besøger kun biblioteket halvt så tit som i 1998, og når de kommer, er besøget blevet kortere.

Deres læsevaner og deres valg af medier har også ændret sig – mediecentrene hjemme i børneværelset giver bibliotekerne kamp til stregen i dag, hvor et typisk dansk børneværelse har eget tv, dvd-afspiller, computer, mobiltelefon og musikanlæg. Børnene bruger mere tid på at være på nettet og spille computerspil hjemme på værelset og meget mindre på biblioteket end før i tiden, viser den sidste undersøgelse af danskernes kultur- og fritidsvaner fra 2005.

Børn er fremtidens voksne biblioteksbrugere

Fremtidens bibliotekstilbud til børn spiller derfor en særlig rolle i Biblioteksstyrelsens strategi *Fra information til viden* og er for alvor kommet i fokus i løbet af 2006.

Kulturministeren nedsatte i oktober 2006 et udvalg af fagfolk og eksperter, der skal vurdere fremtidens bibliotekstilbud til børn. Målet er at sikre, at bibliote-

kerne også fremover spiller en betydningsfuld rolle i børns liv i forhold til oplevelser, læring og kommunikation. Det er helt bevidst, at udvalget arbejder med *fremtidens biblioteksbetjening af børn* og ikke med *fremtidens børnebibliotek*. Det signalerer, at biblioteket kan spille en rolle i børns liv, som ikke nødvendigvis foregår på et fysisk børnebibliotek. Bibliotekstilbuddet kan også findes på nettet, i daginstitutionen og i princippet over alt i hverdagen, hvor børn færdes.

En kortlægning af mulige opgaver for biblioteket i børns dagligliv er netop ét af de områder, som udvalget skal se nærmere på.

Udvalget skal også forholde sig til, hvordan biblioteket bedst fortsat kan stimulere børns læselyst og udfordre deres brug af medier og måder at søge information på, og komme med bud på bibliotekarens rolle som formidler.

Nye indretningskoncepter og strategier for de virtuelle bibliotekstilbud er ligeledes på agendaen.

Udvalget består af 12 personer og er bredt sammensat af personer fra biblioteks-, medie- og kulturområdet. I 2007 afleverer udvalget en rapport med



anbefalinger til konkrete handlinger og forslag. Biblioteksstyrelsen er sekretariat for udvalget, og direktør Jens Thorhauge er formand.

For at sikre en bred dialog vil udvalget i løbet af 2007 afholde workshops i tre forskellige dele af landet og udgive en publikation. Udvalgets arbejde understøttes konkret af, at fremtidens biblioteksbetjening af børn er et særligt indsatsområde for Udviklingspuljen for skole- og folkebiblioteker 2007.

På www.bs.dk kan man finde information om udvalgets sammensætning samt oplæg og referater fra udvalgets møder. Alle er velkomne til at skrive indlæg og kommentarer til udvalget via hjemmesiden.

Internetfiltre

Kulturminister Brian Mikkelsen tilbød i foråret 2006 gratis internetfiltre til samtlige landets børnebiblioteker, så sider med pornografisk indhold bliver sorteret fra, når der søges på internettet via børnebibliotekernes computere.

I alt 12 biblioteker har taget imod kulturministerens tilbud. Blandt andre Frederiksberg, København og Gentofte.

En del biblioteker har desuden en formuleret etisk holdning og en kommunikeret politik på området, som følges op i deres reglementer med bestemmelser om brug af internettet.

Det er også en udbredt praksis at placere computere i biblioteksrummet, så skærmene kan ses af både publikum og personale.

Læselyst - tre ministeriers kampagne for læsning

Formålet med *Læselystkampagnen* er at fremme børns og unges lyst til og engagement i at læse, og metoden er at etablere det gode møde med litteraturen.

Kampagnen startede i 2003 på initiativ af kulturminister Brian Mikkelsen. Siden 2004 har desuden Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender deltaget i Læselyst, fordi kampagnen passer ind i de aktuelle udfordringer, ministerierne arbejder med hver for sig og sammen.

Læselystkampagnen komplementerer regeringens nationale læseindsats, der skal forbedre børns og unges læsefærdigheder, ligesom den bidrager til arbejdet med de pædagogiske læreplaner i daginstitutterne, hvor udvikling af børns sproglige kompetencer er et af læreplanernes seks indsatsområder.

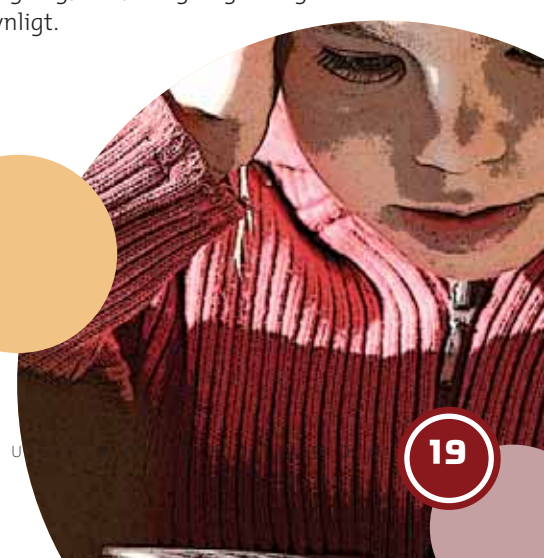
Årets fyrtårne i 2006 var Orla-prisen i samarbejde med DR og fortsættelsen af sidste års succesfulde Smart-Parat-Svar quiz.

Orla-prisen

For anden gang blev Orla-prisen uddelt i et direkte tv-show den 24. maj 2006.

Bag uddelingen af prisen står Læselyst og DR.

Formålet med Orla-prisen er at eksponere børne- og ungdomsbøger og at gøre børn og unges valg af bøger mere synligt.





Prisen er unik, fordi den er et resultat af børn og unges egne valg inden for fire kategorier: Billedbøger, børnebøger, ungdomsbøger og tegneserier.

Prisen er opkaldt efter forfatteren Ole Lund Kirkegaards legendariske figur Orla Frøsnapper.

Smart-Parat-Svar - En supersej, sjov, skør og svær quiz for alle 6. klasser

Også i 2006 var der stor interesse for at deltage i den landsdækkende litteraturquiz *Smart-Parat-Svar*. Antallet af skoler og biblioteker, der deltog i quizzen, steg med mere end 10 % i forhold til 2005, og de deltagende biblioteker konkluderer, at quizzen er en succes. Dels har den styrket bibliotekets image og samarbejde med folkeskolen, dels har den motiveret de større børn til at læse mere.

Quizzen går ud på, at hver klasse stiller med et quizhold på fem læseglade elever, der bliver ledsaget af deres klassekammerater som publikummer. Holdene svarer på litteraturspørgsmål inden for en lang række kategorier, og de vindende hold går videre til semifinaler og finale, hvor landets bedste klasser dystes mod hinanden.

Det overordnede formål med quizzen er at fremme og fastholde større børns læselyst ved at sætte "Den gode læser" i spil som en rollemodel, der allerede har slået ørerne ud for den videns- og oplevelsesrigdom, man kan finde i bøgernes verden.

Quizzen bygger både på skønlitteratur og faglitteratur i et bredt perspektiv og på formidling af litteratur via andre medier som spil, internettet, manualer osv.

Læs mere om quizzen på www.smartparatsvar.dk

Publikationer

Året har budt på to Læselystpublikationer. *Med åbne øjne* har kvalitet som omdrejningspunktet: Forskere, formidlere, forfattere og illustratører giver hver deres bud på kvalitetsbegreber og kvalitetskriterier, som er vigtige i diskussionerne om bøger og litteratur til børn.

Lyst til faglig læsning! fokuserer i en række interviews med forskere, forfattere, forlag og formidlere på, hvordan man kan bruge den faglige læsning i skolen til at styrke børns lyst til at læse mere faglitteratur på egen hånd.

100 nye lektiecaféer på bibliotekerne skal styrke integrationen

Gennem de sidste 4 år har folkebibliotekerne udviklet en række tilbud til flygtninge og indvandrere. På den baggrund opfordrer Integrationsministeriet og Kulturministeriet kommunerne til aktivt at bruge biblioteket som et sted, hvor etniske minoriteter kan få viden og redskaber, der kan hjælpe dem ind i samfundets fællesskaber og demokratiske traditioner på skoler og arbejdspladser osv.

For tosprogede børn og unge er det primære mål at styrke deres danske sprog og medvirke til, at flere børn opnår tilfredsstillende skolekunderskaber og fuldfører en uddannelse: Mange børn og unge har brug for en støttende hånd i skolearbejdet, og biblioteket har gode rammer for en lektiehjælpsordning med sin næsten ubegrænsede adgang til viden i bøger og elektroniske medier og med bibliotekarens ekspertise i at finde relevant information.

Som det første resultat af en ny samarbejdsaftale mellem Kulturministeriet og Integrationsministeriet kan alle folkebiblioteker derfor nu få støtte til etablering af lektiecaféer. Læs mere på www.bs.dk/lektiehjaelp.



Det Danske Filminstitut

Det Danske Filminstitut støtter produktionen af kortfilm, dokumentarfilm og spillefilm for børn og unge. Samtidig sikrer filminstituttet en målrettet indsats for at lade det unge publikum møde filmen – i skoler og institutioner og i fritiden. Som publikum og i praktisk filmarbejde.

Instituttet bidrager desuden til dialog om børne- og ungdomsfilm med den professionelle filmbranche i ind- og udland.

Filmproduktion for børn og unge

Niels Arden Oplevs erindringsfilm *Drømmen* blev en af årets store danske biografssucceser – og årets helt store internationale prisvinder. Blandt dens utallige priser fik den prisen som bedste børnefilm på Berlin Filmfestival 2006.

Instruktørparret Wikke & Rasmussen vendte tilbage med *Der var engang en dreng – som fik en lillesøster*

med vinger, mens *Den grimme ælling og mig* opdaterede H.C. Andersens eventyr som en digital animationsfilm i international klasse.

En række stærke ungdomsfilm blev det også til: *Råzone* (som blev produceret uden DFI-støtte) og *Supervoksen* havde begge teenagepiger i fokus, og *1:1* stillede skarpt på etniske spændinger blandt flere generationer i Københavns forstæder. Endelig beviste familiefilmene igen sin appel ved billetlugerne med solid succes til *Krummerne – så er det jul igen*.

Også årets kort- og dokumentarfilm demonstrerede, at filmskaberne tager det unge publikum alvorligt. I dokumentarserien *Robust* stillede fire instruktører skarpt på hver deres teenager med mere end almindelige problemer i bagagen; og *Hønsenes have* demonstrerede, at man godt kan lave naturfilm i børnehøjde uden at gå på kunstnerisk kompromis.

Film i undervisningen

Filminstitutets Center for Børne- og Ungdomsfilm står for en lang række tilbud til skoler, som er samlet på hjemmesiden www.dfi.dk/filmiskolen:

- Mere end 500 film på dvd og vhs som er særligt udvalgt til undervisningsbrug i grundskolen
- Frit tilgængelige undervisningsmaterialer til film i alle genrer (pr. december 2006 cirka 300 materialer)
- Kurser i hele landet for lærere, skolebibliotekarer og lærerstuderende (I 2006 deltog over 1900 undervisere på 44 kurser)
- Nyhedsbrevet *Film i skolen* (udkommer 4 gange årligt)
- En email-nyhedstjeneste for undervisere
- Skolebioordningen Med Skolen i Biografen
- Det interaktive filmstudie FILM-X

Filminstituttet kombinerer ofte filmudgivelser med undervisningsmateriale. I 2006 om emner som *Film i indskolingen* (om filmsprog og filmfortælling for grundskolens yngste elever), *Børn og sorg* (i samarbejde med Kræftens Bekæmpelse), *Kortfilm til mellemtrinnet* (i samarbejde med Gyldendal) og *Det globale miljø* (i samarbejde med Danmarks Radio).

Endelig har instituttet i 2006 udviklet *Film- og medieuddannelsen* i samarbejde med Station Next og Center for Voksenuddannelse i København & Nordsjælland: En ny 1-årig efteruddannelse med fokus på filmfaglighed i teori og praksis. Uddannelsen er målrettet lærere og skolebibliotekarer i grundskolen og

andre med interesse for film- og medieundervisning. Den bliver udbudt første gang i skoleåret 2007/2008.

Med Skolen i Biografen

Filminstitutets skolebioordning *Med Skolen i Biografen* trak 170.000 skoleelever i biografen i sæsonen 2006/7.

I ordningen vises spillefilm for skoleelever i alle aldre – fra børnehaveklasse til gymnasiet. Alle film ledsages af undervisningsmateriale.

Ordningen er et samarbejde mellem biografer, filmudlejere, kommuner og centre for undervisningsmidler, og den vil også være at finde de fleste steder på det nye danmarkskort efter kommunalreformen.

FILM-X

I 2006 besøgte 12.000 skoleelever og mere end 4.000 privatpersoner det interaktive filmstudie FILM-X, som har til huse i Cinemateket i København.

FILM-X er et trækplaster for både skoler og private, fordi man her kan prøve kræfter med praktisk filmproduktion ved at lave sin egen film, som man får med hjem på dvd.

FILM-X udvikles løbende og nyder stor international bevågenhed – senest har Jordan og Sverige vist interesse for konceptet.

I tilknytning til FILM-X lægger Cinemateket biografale til FILM-X BIO, som viser nye film og klassikere for skoler.

Film for førskolebørn

Cinemateket i København huser også *Børnebiffen*, hvor børn fra tre år kan se gratis film om formiddagen.

Et besøg i *Børnebiffen* er et fast filmkulturelt indslag i mange københavnske børnehavers hverdag og for mange børnefamilier i weekenden. Fra januar til november 2006 trak *Børnebiffen* omkring 22.000 tilskuere – næsten 20 % af Cinematekets samlede besøgstal.

Med det nye initiativ *Børnebiffen på tur* er det tanken at sprede *Børnebiffen*-ideen uden for hovedstaden. *Børnebiffen på tur* har været en stor succes i de medvirkende kommuner og biografer igennem det sidste halvandet år, hvor omkring 15 biografer har medvirket.

Målet er, at alle børn i hele landet skal kunne møde filmen i deres lokale område.

I 2006 åbnede Filminstituttet desuden en særlig hjemmeside rettet mod pædagoger, børnebibliotekarer, børnefamilier og børnekulturansvarlige, www.dfi.dk/boernogunge.

Filmfestivaler

Filminstituttet var i 2006 fortsat aktivt involveret i udvælgelsen af film til *BUSTER Københavns Internationale Filmfestival for Børn & Unge*.

Årets festival trak 21.000 tilskuere – og udover visninger i København blev der også vist BUSTER-film ude i landet.

To andre festivaler med en stærk børneprofil er den flerkulturelle festival *Salaam.dk* og *Odense Filmfestival*, hvis fokus er kort- og dokumentarfilm.

Nettet og filmen

Filminstituttet ser store muligheder ved at bruge internettet til at formidle film- og børnekultur i mere bred forstand.

I november 2006 åbnede www.dvoted.net, som er et helt nyt tiltag, udviklet i samarbejde med de øvrige skandinaviske filminstitutter og Nordisk Ministerråd. *dvoted* henvender sig til filminteresserede og filmproducerende unge.

International kulturudveksling

Danske børne- og ungdomsfilm har en høj status internationalt. De repræsenterer et særligt kunstsyn og et særligt børnesyn, der blandt andet er kendetegnet ved, at de ser verden fra barnets perspektiv, ved at de anerkender barndommen som en afgørende epoke i menneskets liv, og ved at de er kunstnerisk ambitiøse.

Filmene er produkter af den såkaldte danske model. Modellens fundament består i korte træk af en filmskole, et tv-miljø, en kreativ og talentfuld filmbranche og en filmlov, som siden 1982 har dedikeret mindst 25 % af alle statslige tilskud til filmproduktion for børn og unge.

Filminstituttet er aktivt både i og uden for Danmark, når det drejer sig om at præsentere de danske film og den danske model.

I forbindelse med det danske kongehus' besøg i Grækenland i maj 2006 stod instituttet bl.a. for en filmfestival i Athen og Thessaloniki med visninger af danske børne- og ungdomsfilm samt en masterclass for den professionelle filmbranche.

Samarbejde

Filminstituttet samarbejder med en række centrale aktører på det børnekulturelle område. Det gælder bl.a. tidsskriftet *EKKO*, *BUSTER*-filmfestivalen, *Station Next* i Filmbyen, animationsprojektet *ANIMA* og Danske Børne- og Ungdomsfilmklubber – og så er instituttet naturligvis aktivt involveret i Børnekulturrens Netværk.



Kulturarvsstyrelsen



En sikret, tilgængelig og vedkommende kulturarv

Kulturarvsstyrelsen har det overordnede nationale ansvar for at varetage kulturarven og samarbejder med en række myndigheder, institutioner, rådgivende organer, museer og foreninger om at sikre kulturarven for kommende generationer. Dette arbejde foregår også i international sammenhæng.

Det er Kulturarvsstyrelsens opgave at sikre landets fortidsminder og at frede bygninger af væsentlig arkitektonisk og kulturhistorisk værdi, ligesom museumsområdet også hører under Kulturarvsstyrelsen. Det nationale overblik over museernes samlinger, fortidsminder i landskabet og fredede bygninger gøres løbende tilgængeligt for alle interesserede gennem styrelsens databaser.

At sikre kulturarven og gøre den tilgængelig på denne måde er en forudsætning for, at kulturarven kan formidles.

I formidlingen er målet at gøre kulturarven vedkommende, ikke mindst for børn og unge. Kulturarvsstyrelsen deltager i Børnekulturens Netværk som et led i denne målsætning.

Museernes formidling

De fleste børn og unge møder primært den danske kulturarv på museerne – både når det gælder kulturhistorien, naturhistorien og kunsthistorien.

Museerne har en lang tradition for særlige børnearrangementer og udstillinger, der henvender sig til et ungt publikum. Derfor er museerne meget besøgt af familier, daginstitutioner og skoler. Ca. 150 museer er statsanerkendte – og fra i år gratis at besøge for alle børn og unge.

Kulturarvsstyrelsen arbejder for at sikre og udvikle den høje kvalitet af museernes formidling til børn og unge. Formidlingen skal fortsat udvikles – både i børns og unges fysiske møde med museernes genstande og

via mulighederne for at besøge museerne virtuelt. Kulturarvsstyrelsen inddrager desuden børneformidling i sin kvalitetsvurdering af museerne, ligesom styrelsen yder økonomisk støtte til kvalitetsbetonede og nyskabende børnetilbud.

Eksempler på støttede museumsformidlingsprojekter for børn og unge

I 2006 har Kulturarvsstyrelsen givet økonomisk støtte til en lang række formidlingsprojekter for børn og unge i hele landet.

Blandt andet en renæssancesommerskole for børn i Vendsyssel, et vestjysk projekt om at bruge mobiltelefoner til demokratisk historieskrivning, et midtjysk projekt med at etablere og kvalificere et børnekulturformidlernes netværk, og det nyåbnede Dieselhouse i København, som formidler industrihistorien.

På det digitale område har Kulturarvsstyrelsen blandt andet givet støtte til, at østsjællandske kulturlandskaber kan formidles i interaktive 3D-modeller, til Naturama som udvikler læringsspil om landskab og dyreliv, til Frilandsmuseet som formidler industrikultur via rollespil med mobiltelefoner, og til Vikingeskibsmuseet som formidler direkte fra Havhingstens sejlsads tilbage fra Skotland.

En del af de digitale projekter er støttet af Kulturnet Danmark-puljen, der skal styrke de statslige kulturinstitutioners nyskabende brug af digitale medier til kulturformidling.

Udvikling af museumsformidlingen

Museernes formidling er i 2006 kortlagt igennem et udvalgsarbejde og rapporten *Udredning om museernes formidling*, der giver forslag til, hvordan museumsformidlingen kan styrkes endnu mere. I forlængelse af udredningen er der årligt afsat 40,5 millioner kroner over fire år til arbejdet med disse udviklingsperspektiver. Et særligt fokusområde er formidlingen til børn og unge i undervisningssammenhæng. Den gratis museumsadgang til børn og unge og projektet E-museum er en del af denne indsats.

E-museum

Museerne har med deres samlinger og deres formidling et stort potentiale som uformelt læringsforum for børn og unge. Undervisningsministeriet og Kulturministeriet er derfor gået sammen om projektet E-museum, der skal give børn og unge større adgang til museer og science centres ressourcer. Projektet er rettet mod grundskolen, ungdomsuddannelserne og læreruddannelsen og løber foreløbig frem til 2008. Der er afsat 20 millioner kroner til projektet.

I 2006 åbnede internetportalen www.e-museum.dk, som giver overblik over digitale og analoge ressourcer på museer og science centre.

Kulturarvsstyrelsen støtter også udviklingen af nye digitale undervisningsmaterialer med 7,5 millioner kroner om året. De digitale undervisningsmaterialer skal gøre det let for elever og lærere at inddrage museernes samlinger i undervisningen. Velegnede analoge undervisningsmaterialer skal også digitaliseres og tilpasses til online-brug.

Historiens Dag

Den 30. april 2006 blev Historiens Dag afholdt for anden gang. Årets tema var *Børns leg i historien* og med åbningsarrangementer i fem større byer og 160 lokale arrangementer rundt om i landet.

Med Historiens Dag som landsdækkende projekt frem til 2008 ønsker Kulturministeriet at skabe en årlig tradition for at fejre kulturarven i dens naturlige omgivelser, i landskabet, kulturmiljøet og i bybilledet landet over. På denne måde kan børn og deres voksne få en anderledes og levende oplevelse af historien.

Kulturarvsstyrelsen er koordinator og inddrager museer, lokalarkiver, biblioteker og foreninger. Hvert år vælges et særligt tema om børn i historien. Historiens Dag kan besøges på www.historiensdag.dk. Der udgives også en undervisningsavis i tilknytning til projektet.

Kulturarvsstyrelsens Børneprojekt 2006

I 2006 gennemførte Kulturarvsstyrelsen sit andet børneprojekt, denne gang med fokus på vidensdeling og kvalificering af den digitale kulturformidling for børn. Seks projekter har dannet grundlag for en brugerundersøgelse og for forskeranalyser og anbefalinger på området. Alle bidrag og resultater samles i en publikation.

Formålet med årets børneprojekt er dels at kvalificere det fremtidige arbejde med digital formidling til børn på museer og andre kulturinstitutioner, blandt andet med særligt fokus på formidling i uformelle læringsammenhænge. Dels at fremme institutionernes vidensdeling og skabe opmærksomhed om den digitale formidlingsform via best practice-eksempler.



Kunstrådet og Kunststyrelsen



Børn og unge har fra starten været en prioriteret målgruppe for Kunstrådet.

Huskunstnerordningen

Kunstrådet har forbedret skolernes muligheder for at få tilskud til huskunstnere og kunstnerbesøg på skolerne, der kan sikre børn og unges møde med kunst. I skoleåret 2006-2007 uddelte rådet 6,5 millioner kroner til 123 projekter landet over. Der er stor opmærksomhed omkring ordningen, som fortsat udvikles og udvides.

Skolerne kan nu også få inspiration til at vælge



!KUNST >

kunstnere i den længe ventede huskunstnerdatabase, der er gået i luften i 2006.

Databasen indeholder oversigter og beskrivelser af kunstnere, der har deltaget i et projekt under huskunstnerordningen. Databasen vil blive udvidet i takt med, at flere kunstnere deltager i huskunstnerprojekter.

Ordningen fortsætter i 2007-2009, og nu kan kunstnere, der har indgået aftale med en skole eller kommune, også selv ansøge om tilskud. Der er øremærket godt 9 millioner kroner årligt til huskunstnerordningen og andre børnerettede initiativer under Kunstrådet.

"The Ildsjæl in the Classroom"

Kunstrådet satte i 2006 offentligt fokus på vigtigheden af, at folkeskolens kreative fag får et kvalitetsløft. Det skete via offentliggørelse af rapporten *The Ildsjæl in the Classroom* af Anne Bamford og Matt Qvortrup, der har givet anledning til en bredere debat.

Undervisningsministeren har givet tilsagn om at følge op på rapportens anbefalinger og har nedsat et udvalg, der skal komme med forslag til, hvordan man kan styrke de praktisk/musiske fag i folkeskolen. Halvdelen af udvalget er udpeget af Kulturministeriet.

Forsøg med kulturskoler og billedkunstneriske grundkurser

2006 var første år for den nye tilskudsmulighed for forsøg med kulturskoler og billedkunstneriske grundkurser, som Folketinget i 2006-2009 har afsat 3 millioner kroner til årligt. Kunstrådet uddelte i efteråret 2006 støtte til 10 projekter.

Kulturel mangfoldighed

Kunstrådet har tildelt 0,7 millioner kroner af den tværgående pulje til Uppercut Danseteaters projekt *City of Angels*, som primært henvender sig til multikulturelle familier med skolebørn og unge. I 2006 har Kunstrådet også sat fokus på, hvordan rådet kan styrke den kulturelle mangfoldighed og den etniske diversitet inden for kunst og kultur.

Scenekunsten

Et af Kunstrådets vigtige initiativer er beslutningen om at finansiere etableringen af et statsensemble for børneteater med turnéforpligtelse med et treårigt driftstilskud. Ordningen blev vedtaget i 2004, og det første statsensemble for børneteater, *Corona La Balance*, gik i 2006 ind i sin anden sæson. Statsensemblet bliver i øjeblikket evalueret, så der foreligger et beslutningsgrundlag, når rådet i efteråret 2007 eventuelt vælger at udpege et statsensemble for en ny treårs periode.

I 2006 har Kunstrådet bevilget Århus Universitet 200.000 kroner fra den tværgående pulje til en rede-



gørelse om professionelt dansk børneteater.

Dansens Hus har desuden fået en bevilling på 845.000 kroner til at styrke produktionen og formidlingen af dans for børn i skoleåret 2007-2008. Bevillingen finansieres af finanslovsrammen til Kunstrådets børnerettede aktiviteter.

Til teatersæsonen 2007-2008 uddelte Kunstrådets Scenekunstudvalg i 2006 30 millioner kroner i støtte til teater for børn og unge, heraf 13,9 millioner kroner til nyordningen Det Turnerende Børneteater, som i forbindelse med kommunalreformen erstatter den tidligere RBOT-ordning (Det Rejsende Børne- og Opsøgende Teater).

Kommuner og amter fik i 2006 refunderet 13,4 millioner kroner af deres udgifter til køb af børneteaterforestillinger. Statsrefusionen af kommuner og amters driftstilskud til egnsteatre var på 22,9 millioner kroner, og statstilskuddet til små storbyteatre udgjorde i alt 17 millioner kroner. Væsentlige dele af disse midler bruges til produktion af børneteater.

To danske børneteatre deltog i 2006 i den årlige *IPAY showcase* i Philadelphia i USA.

Med støtte fra Kunstrådets Scenekunstudvalg deltog Teater Refleksion med *Goodbye Mr. Muffin* og Det Lille Turneteater med *Hamlet*. Begge forestillinger blev spillet på engelsk og har efterfølgende været meget efterspurgt af nordamerikanske festivaler og

spillesteder. Forestillingen *Hamlet* vandt *The Victory Award* for bedste forestilling, mens forestillingen *Goodbye Mr. Muffin* vandt andenpladsen.

Den første internationale hjemmeside for scenekunst – www.DanishPerformingArts.info – blev præsenteret i 2006. På hjemmesiden kan man finde profiler på en række danske børneteatre. Kunststyrelsens Scenekunstcenter driver nettstedet.

New York City danner i maj 2007 ramme om en samlet præsentation af noget af det bedste inden for dansk børneteater: I alt 42 danske forestillinger opføres på en af verdens mest prestigefyldte scener, New Victory Theater. De medvirkende børneteatergrupper er: Statsensemblet Corona La Balance, Gruppe 38, Refleksion/Teater My, Carte Blanche og Sofie Krog Teater. I forbindelse med de danske gæstespil afholdes et fagligt seminar. Formålet er blandt andet at videreformidle danske synsvinkler på æstetik og etik i børneteatret, og samtidig skabe og styrke netværk mellem nordamerikanske og danske scenekunstnere og andre professionelle. Projektet er en del af Scenekunststudvalgets bevidste strategi om at styrke og udvikle det danske børneteater og er derfor en stor satsning for Kunstrådets Scenekunststudvalg – ikke mindst økonomisk. Projektet er desuden støttet med midler fra samarbejdsaftalen mellem Kulturministeriet og Udenrigsministeriet om den internationale kulturudveksling, ligesom New Victory Theater i New York bidrager økonomisk til projektets gennemførelse.



Litteraturen

En stor del af den støtte, som uddeles af Kunstrådets Litteraturudvalg, går til børnebogsforfattere og illustratorer. I 2006 uddelte udvalget i alt 3,2 millioner kroner til børne- og ungdomslitterære projekter og legater.

Kulturministeriets Børnebogspris 2005 blev i februar 2006 overrakt forfatteren Birgit Strandbygaard for *Drengen der samlede på ord*, og Kulturministeriets Illustratørpris 2005 for børne- og ungdomsbøger gik til illustratoren Otto Dickmeiss for illustrationer til *Daniel og de drabelige løver* og *Emmely M*. Begge priser administreres og uddeles i Kunststyrelsen.

På den første internationale børnebogsmesse i Spanien deltog Kunststyrelsens Litteraturcenter med udstilling og præsentation af 20 danske børne- og ungdomsforfattere samt illustratorer. Kunstrådets Litteraturudvalg støttede desuden en seks dages workshop med forfatteren Ole Dalgaard og illustratoren Dorte Karrebæk for spanske børnebogsforfattere og illustratorer.

Kunststyrelsens Litteraturcenter driver desuden nettstedet www.childbooks.dk, som er enestående i international ikke-kommerciel børnebogsfremstilling.



Musikken

Ved hoveduddelingen i 2006 for tilskudsåret 2007 uddelte Kunstrådets Musikudvalg i alt 45 millioner kroner til musikundervisning og musikalske grundkurser. Heraf går knap 7,8 millioner kroner til Levende Musik i Skolen til drift og skolekoncertvirksomhed – herunder de opgaver, Levende Musik i Skolen overtager fra amterne i forbindelse med kommunalreformen.

Denne grundbevilling er suppleret af Kunstrådet – dels med et tidligere bevilget tilskud, der gælder til og med første halvår 2007, dels gennem en ny bevilling på 1,2 millioner kroner for andet halvår af 2007. Levende Musik i Skolen vil således kunne løfte opgaven med at videreføre amternes opgaver på skolekoncertområdet.

Seks regionale basisensembler er tildelt knap 28,2 millioner kroner i driftsstøtte, som i vid udstrækning også styrker musikaktiviteter for børn og unge, da ensemblemernes musikere underviser på musikskoler og musikalske grundkurser, instruerer amatørorkestre, laver workshops og indgår aktivt i andre regionale musikpædagogiske sammenhænge.

Staten refunderede 14,25 % af udgifterne til lærerløn på musikskolerne – det svarede i 2006 til 73,2 millioner kroner.

For at følge udviklingen på musikskoleområdet bliver der hvert år udarbejdet en rapport på basis af de oplysninger, som landets musikskoler indsender til Kunststyrelsen.

Som noget nyt findes de statistiske oplysninger for musikskolevirksomheden 2006 nu på en database på www.kunststyrelsen.dk.

Kulturministeriet har afsat 20 millioner kroner til talentudvikling, talentpleje og pleje af den musikalske fødekæde i musikhandlingsplanen for 2004-2007, *Liv i musikken*.

Beløbet fordeles over fire år – i 2006 uddelte man midler fra denne pulje for tredje gang.

Kulturministeriet godkendte Kunstrådets Musikudvalgs indstilling om tilskud på i alt 4,9 millioner kroner til 30 forskellige projekter. Ved fordelingen blev der lagt særlig vægt på, at forsøgsprojekterne sætter fokus på samarbejdet mellem musikskolerne og folkeskolen.

Kunstrådet uddelte i 2006 knap 2 millioner kroner til instrumentkøb på 82 musikskoler og musikalske grundkurser fra puljen til nye musikpolitiske initiativer. Kunstrådets Musikudvalg behandlede ansøgningerne. Tilskuddene er fortrinsvis givet til indkøb af de såkaldt sjældne instrumenter.

Samklang – et projekt udarbejdet i samarbejde mellem Kulturministeriet og Undervisningsministeriet – har til formål at udvikle samarbejdet mellem folkeskole og musikskole. Til pilotprojekter øremærkede kulturministeren i 2006 1 million kroner af midlerne til talentudvikling, som er en del af Kulturministeriets musikhandlingsplan for 2004-2007, *Liv i musikken*. Midlerne blev uddelt efter indstilling fra Kunstrådets Musikudvalg. 10 projekter ud af i alt 23 ansøgere fik tilskud.

Ud over den allerede eksisterende pulje til talentudvikling på musikskolerne er der på finansloven for 2007 afsat midler til en ny pulje, som støtter forsøgsprojekter rettet mod talentfulde børn og unge fra familier med begrænsede økonomiske ressourcer. F.eks. med reduceret egenbetaling eller friplads.





Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender repræsenterer dagtilbuddene i Børnekulturens Netværk.

Forskelligartede børnekulturelle aktiviteter har altid været en integreret del af indholdet i dagtilbuddene. I august 2004 blev det lovpligtigt, at alle dagtilbud skal udarbejde pædagogiske læreplaner, som skal forholde sig til seks centralt fastlagte temaer, som er henholdsvis: barnets alsidige personlige udvikling, sociale kompetencer, sprog, krop og bevægelse, naturen og naturfænomener samt kulturelle udtryksformer og værdier. Der er flere af temaerne, som relaterer sig til kunst og kultur. Børnekulturelle tilbud i dagtilbuddene har stor værdi, da de kan være en anden og vigtig måde at inddrage og engagere børn i lege og aktiviteter.

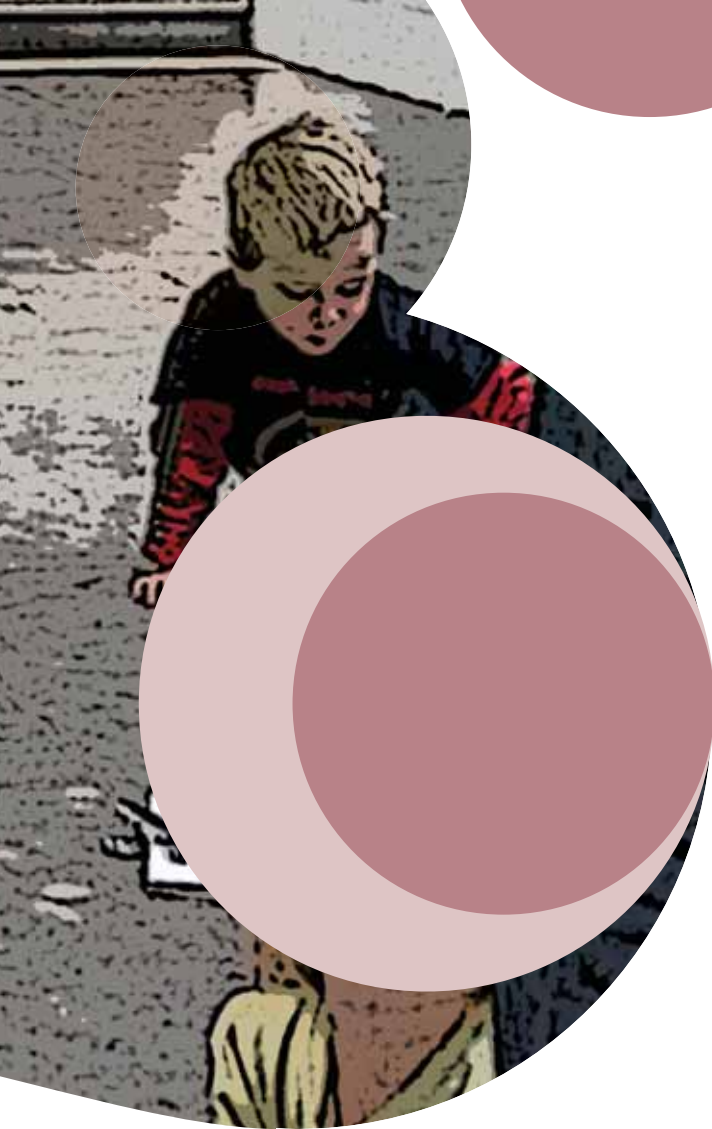
Pædagogiske læreplaner

For at understøtte implementeringen af de pædagogiske læreplaner blev der ved udgangen af 2004 iværksat en central efteruddannelse af det pædagogiske personale. Efteruddannelsen skal sikre, at per-

sonalet har viden om og færdigheder til at udarbejde pædagogiske læreplaner, arbejde med læringsmiljøer og -processer i det daglige samt registrere og dokumentere effekter og målopfyldelse. Efteruddannelsen afsluttes ved udgangen af 2006, og på det tidspunkt vil ca. 15.000 pædagoger have været på kursus.

I december 2005 blev der iværksat en central evaluering af de pædagogiske læreplaner, som bl.a. skal belyse, i hvilket omfang lovgivningen om de pædagogiske læreplaner er blevet implementeret, hvordan lovgivningen er blevet implementeret samt hvilken effekt eller forandring, lovgivningen har medvirket til. I august måned 2006 har ministeriet modtaget en midtvejsrapport, som bl.a. viser, at de pædagogiske læreplaner er et effektivt redskab til at udvikle dagtilbuddenes pædagogiske arbejde. Evalueringen forventes afsluttet i november 2007.

I marts 2007 vil der foreligge kursusmateriale, som via best practice-eksempler bl.a. har fokus på, hvordan dagtilbuddene kan arbejde med de pædagogiske læreplaner samt hvordan, der kan evalueres på dem.



Projekt Læselyst

Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender indgik i 2004 et samarbejde omkring projektet 'Læselyst'. Formålet med projektet er at fremme 0-16-årige børns lyst og engagement til at læse bøger. Projektet er gået ind i sit afsluttende år, idet kampagnen ender med udgangen af 2007. Fokus for Læselyst i sit sidste år er at sikre, at de mange gode erfaringer og den viden om børns læselyst, som kampagnen har tilvejebragt, forankres og videreformidles så bredt som muligt.

Der er p.t. givet tilskud til 86 lokale projekter. En del af disse projekter vedrører etablering af børnehavebiblioteker, hvor forældre og børn får et bibliotek i daginstitutionen og mulighed for at hjemlåne. Det har vist at have stor effekt i form af sprogstimulering, et øget hjemlån og formentlig mere oplæsning i alle familier, og ikke kun de familier, der i forvejen vægter højt læsningen.

Læselyst medvirker endvidere til vidensdeling gennem udgivelse af en række publikationer, der henvender sig bredt til familier, professionelle fagfolk, studerende og politikere. Disse publikationer efterspørges i stort antal, og den første er således uddelt i mere end 30.000 eksemplarer.

Der var ansøgningsfrist til støtte til projekter under Læselystkampagnen 06/07 den 15. november 2006. Læselyststyregruppen offentliggjorde den 18. januar 2007 hvilke projekter, der har modtaget støtte. Temaet for Læselystkampagnen i 2006/07 er familiens møde med litteraturen i hverdagen.

2 mia. kr. til forbedret kvalitet i dagtilbud

Som det fremgår af regeringsgrundlaget 'Nye Mål', har regeringen afsat 2 mia. kroner til forbedret kvalitet i dagtilbud fra 2006 til 2009.

De første 400 mio. kr. udmøntes i 2006-09, hvor 190 mio. kr. er afsat til en central pulje, hvor det over to ansøgningsrunder har været muligt at søge om midler til projekter i dagtilbud inden for følgende fire temaer:

- Styrkelse af indsatsen i forhold til udsatte børn
- Styrket ledelseskompetence i dagtilbud
- Projekter om kost, ernæring og fysisk aktivitet i dagtilbud
- Projekter til fremme af skov-, natur- og idrætstilbud i dagtilbud

Der er nyligt indgået aftale om udmøntningen af 600 mio. kr. i 2007. Den resterende 1,0 mia. kroner udmøntes i 2008 og 2009.

Børnemiljøvurderinger i dagtilbud

Siden 1. juli 2006 har det været et lovkrav, at alle dagtilbud skal udarbejde en børnemiljøvurdering, som skal kortlægge:

- Dagtilbuddets fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.
- En beskrivelse og vurdering af eventuelle børnemiljøproblemer
- En handlingsplan, hvor det fremgår, hvad der skal ændres, i hvilken rækkefølge og inden for hvilken tidsramme.

Formålet med børnemiljøvurderingerne er at synliggøre børnemiljøet, så ledelsen i dagtilbuddet bliver mere fokuseret og bevidst i forhold til, hvordan det eksisterende fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø bedst muligt udnyttes, vedligeholdes og udvikles.



UNDERSVINGS
MINISTERIET

Undervisningsministeriet

Tværministerielt samarbejde om digital adgang til ressourcer i museer og science centre

Undervisningsministeriet og Kulturministeriet/Kulturarvsstyrelsen arbejder sammen om at give de uddannelsessøgende bedre adgang til museers og science centres digitale ressourcer, også uden at eleverne behøver at aflægge et fysisk besøg på museet.

For at sikre alle nem adgang har museer og centre udviklet den fælles portal *e-museum.dk*, som giver de virtuelle gæster hurtigt overblik og adgang til såvel museernes aktiviteter som undervisningsmateriale. E-museet er også frit tilgængeligt for den øvrige befolkning.

Formålet med projektet er at styrke fagligheden i uddannelserne. Projektet løber foreløbig i perioden 2005-2008, med folkeskolen, ungdomsuddannelserne og de lærerstuderende som målgruppe. Inden udgangen af 2007 skal ministerierne præsentere en plan for projektets videre drift.

DRIL - DR Interaktiv Læring

Danmarks Radio har udviklet et digitalt undervisningssted *dr.dk/skole*, hvor eleverne kan finde lyd og billeder fra DRs unikke arkiv. Udviklingen af hjemmesiden er finansieret af Undervisningsministeriet i forbindelse med det afsluttede projekt *IT og Medier i Folkeskolen*. På *dr.dk/skole* kan elever og lærere uafhængigt af tid og sted gå på opdagelse i arkivet og opleve dansk kultur, historiens vidner og andre fænomener og lokaliteter.

DR har også udviklet inspirationsmateriale til undervisningsforløb, lærervejledninger, elevopgaver og interaktive features.

Undervisningsministeriet har samtidig givet skolerne tilskud til at forbedre deres internetforbindelser, så de i praksis kan bruge *dr.dk/skole* og andre tungere programmer.

Et årsabonnement til *dr.dk/skole* koster 6000 kroner for en skole med 500 elever.

DR tilbyder nu også en særskilt abonnementsordning for det gymnasiale niveau.



Inspiration til undervisningsforløb om kulturkanonens kunstværker

Undervisningsministeriet har fulgt op på kulturministerens kulturkanon:

Til inspiration og for at tilskynde grundskoler og gymnasier til at inddrage kulturkanonens værker i undervisningen har ministeriet udarbejdet forslag til undervisningsforløb, som tager udgangspunkt i udvalgte kunstværker fra kulturkanonen.

Inspirationsmaterialet er fremstillet af fagkonsulenter fra ministeriets afdelinger for grundskole og gymnasium, i samarbejde med eksterne fagfolk fra bl.a. grundskoler, gymnasier og seminarier.

I august 2006 offentliggjorde Undervisningsministeriet inspirationsmaterialet på ministeriets hjemmeside, samtidig med at kulturkanonens hjemmeside blev åbnet.

Materialet findes på www.uvm.dk/kanoninspiration.

Inspirationsmaterialet har forskellig karakter, alt efter hvilken kunstart, uddannelsesniveau og undervisningsfag der er tale om.

En del af materialet er meget konkret og har forslag til, hvordan lærerne skal gribe undervisningen an fra time til time. Andet er mere kortfattet og lægger op til, at lærerne benytter sig af supplerende materiale,

f.eks. særligt baggrundsmateriale eller links.

Det skal understreges, at kulturkanonen ikke har samme forpligtende karakter som Undervisningsministeriets litteraturkanon, der er en liste over obligatoriske forfatterskaber, som eleverne i folkeskolen og gymnasiet *skal* stifte bekendtskab med. Ministeriets inspirationsmateriale til kulturkanonen er udelukkende tænkt som et tilbud til lærere og andre interesserede, der ønsker at give kunsten og kulturen liv og rum i grundskoler, gymnasier, højskoler, seminarier og andre uddannelsessteder.

De valgte kunstværker skal heller ikke opfattes som en udtømmende liste over undervisningsrelevante værker i kulturkanonen. De er blot eksempler på kanonkunstværker, der på en relevant måde kan indgå i den faglige undervisning med respekt for såvel trinmål som læreplaner.



4

Man kan vel selv fortælle!

Novelle af Peter Mouritsen

Mads var cyklet ud til farfar efter skoletid. Farfar var flyttet, han boede nu et andet sted sammen med mange andre; men Mads kendte godt vejen.

Mads satte sin cykel op ad den lave mur og åbnede den knirkende låge ind til gården. Han gik ad stier forbi stenene hen til sin farfars ny hjem. Der var mange stier, på kryds og tværs, der var buske, små grantræer og andre beplantninger, det var ligesom en stor park; men Mads vidste godt, hvor farfar boede.

Mads stod nu foran farfars have. Den var lille, ikke meget større end et frimærke i Lilleputland, som farfar ville have sagt. Men en lille have var lige farfar. Han havde aldrig brudt sig om at slå græs. Det er synd, sagde farfar altid. Græsset har jo ikke gjort mig noget. Mads kunne ikke komme længere. Sådan var det. Han tog sin mobiltelefon frem og tastede farfars nummer. Der gik ikke lang tid, så hørte han farfars stemme.

– Hvem er abekatten? Farfar vrissede. Han snakkede lidt gnavent, han brød sig ikke om fremmede. Men Mads ville han gerne have besøg af.

– Det er bare mig, farfar.

– Jamen, er det dig, lille Mads, svarede farfar. Han

lød glad nu. – Det er dejligt, at du kommer og besøger mig. Hvordan går det i skolen?

– Godt, svarede Mads.

– Lærer I noget? spurgte farfar. Det spurgte han altid om. Farfar mente ikke, at man lærte noget i skolen i dag. Nej. Det var ikke, som dengang farfar gik i skole!

– Ja, sagde Mads. – Kender du H.C. Andersen, farfar?

– Jeg gik i klasse med ham, svarede farfar. – Jeg sad ved siden af den abekat. Nej, det er mere rigtigt at sige, at han sad ved siden af mig. Det var en stor ære for ham.

– Sludder, farfar, fnisede Mads.

– Det er så sandt, som det er sagt, sagde farfar.

– Hans Christian og jeg, vi var uadskillelige. Af og til pjækkede vi fra skole. Så gemte vi os på bagerens loft. Det var hjemme hos Hans Christian. Hans far var bager.

– Sludder, farfar, fnisede Mads. – H.C. Andersens far var skomager. I Odense.

– Jeg ved ikke, hvad I lærer i skolen i dag, sagde farfar. – Men det lyder ikke godt. H.C. Andersen var ikke fra Odense. Han var fra Bogense. Bogense er også Fyn,

Odense, Bogense, Middelfart, Assens, Fåborg, Svendborg, Nyborg, Kerteminde. Det er de fynske byer hele vejen rundt om øen. Lærer I ikke geografi i skolen?

- Vi har lært, at H.C. Andersen kom fra Odense, farfar, sagde Mads.

- Jamen, det er løgn og latin. Jeg ved det. Jeg kommer fra Bogense. Det samme gør H.C. Han var søn af bagermester Andersen i Bogense. Så sandt som vi to taler sammen.

- Så var hans mor måske heller ikke vaskekone i Odense? fnisede Mads.

- Nej, hvor vil du hen, svarede farfar. – Hans Christians mor stod i bagerbutikken og solgte bager Andersens kringler. Jeg husker godt fru Andersen. Køn kone. Hun var meget pudret, det var nok melet, vi kaldte hende for fru Pjerrot.

- Du vrøvler, farfar, lo Mads. Han kendte farfar og hans historier.

- Vrøvler? Nej, nu må jeg bede. Så skulle du høre Hans Christian. Det var en knægt, der kunne vrøvle. Man forstod ikke et ord af, hvad han sagde. Han var helt syg efter at fortælle historier. Men om han kunne? Nej. Det var mig – *her sænkede farfar sin stemme til en hvisken* ... men ikke mine ord igen, din lille Mads! Jeg skal betro dig en hemmelighed. Der er ingen andre end mig, der ved det. Og dig, nu.

- Hvad er det, farfar? fnisede Mads. Han vidste godt, hvad der kom. Men han elskede det.

- Det er mig, der skrev H.C. Andersens eventyr, hviskede farfar.

– Jeg skrev Den grimme ælling.

- Sludder, farfar, protesterede Mads grinende. – Det var H.C. Andersen.

- Nej, sagde farfar. – Hans Christian duede overhovedet ikke til historier. Han skrev en historie, som han kaldte Den grimme vælling. Den var rædselsfuld. Den smagte som ... ja, som den fæleste vælling! Jeg skrev historien om for ham og gav den navnet Den grimme ælling. Det er så sandt, som vi taler sammen her.

- Skrev du flere, farfar? spurgte Mads.

- Ork ja, svarede farfar. – Hans Christian skrev Kejserens sure tæer, og jeg skrev den om for ham, ja, du ved hvad den hedder nu, rigtigt ... Og Hans Christian skrev også Store Snavs og Lille Snavs, den måtte jeg også skrive om ... og Lommetise ... og Prinsessen på tærten ... og Den lille pige med trommestikkerne ... og Lattergalen, også den skrev jeg om ... og Hoppenålen skrev han ... og Grinedrengen ... og, ja du kender dem jo alle, lille Mads.

Jo. Mads kendte efterhånden remsen. Og den morede ham, han kunne den næsten udenad –

Og Den lille Idas moster ...

Og De søde sko ...

Og Hvad mutter gør, er altid det flittige ...

Og Den lille tagdue ...

Og Konen med skæggene ...

Og Hist hvor vejen slår en prut ...

Og Tehonningen ...

- Du mener Snedronningen, farfar, rettede Mads.

- Ja ja, men det var efter at jeg havde skrevet den om, forklarede farfar. – Hans Christian, det ævlehoved, havde først skrevet om en dronning, der elskede te i sin honning. Det var en rigtig sødsuppehistorie, hvis du vil høre min mening. Men så kom farfar her med sin trylleblyant og vupti ... *Man kan vel selv fortælle!*

- Sig mig, har du skrevet alle H.C. Andersens eventyr, farfar? spurgte Mads drillende.

- Alle! Alle uden undtagelse, pralede farfar. – Men H.C. Abekat tog æren for det, han bildte sig ind, at det var hans historier, han troede nok på det, han var meget indbildsk, abekatten glemte helt lille farfar, det er ganske trist, men H.C. kunne gøre en lille myg til fem elefanter. Nej, hvis der var retfærdighed til, var det lille mig, Guffe Arnold Jensen, der havde fået æren og var blevet berømt. Guffe Arnolds eventyr. Det lyder da også bedre end H.C. Andersens eventyr.

- Men har H. C. Andersen aldrig skrevet noget selv? ville Mads vide.

- Én ting, kun en eneste ting, svarede farfar tøvende. – Men det var kloge ord, det indrømmer jeg. Meget kloge ord. Det er det eneste, han selv har skrevet, men det er ikke dumt.

- Hvad var det for ord?

- I gamle dage gik der historier om folk, der var blevet begravet levende. Grufulde historier. Så om aftenen, når Andersen gik i seng, lagde han en seddel på sit natbord. Der stod: Jeg er skindød.

- Kunne han ikke bare blive begravet med sin mobil, så var han sikker, sagde Mads.

- Sludder, knægt, mobiler fandtes da ikke dengang, sagde farfar.

– Men nu er jeg træt, lille Mads. Min fantasi er brugt op. Nu er det din tur til at fortælle ...

Mads slukkede for sin mobil og begyndte at gå tilbage ad samme vej, som han var kommet. På vejen passerede han et gravsted, hvor der stod en kvinde. Hun græd. Hendes øjne var våde og tomme. Det var, som om hun havde grædt sine øjne til døde. Hun stod bare der og var helt begravet i sig selv.

De døde øjne gjorde ondt i Mads. Han var lige ved selv at græde, da han gik ud ad den store låge. Han forlod kirkegården og satte sig op på sin cykel. Mads tænkte på kvinden og graven. På stenen havde der stået Kim. Kim var kun blevet 11. *Det var ganske vist!*

Det skræmmende ved døden var, at der ikke var mere taletid; men Mads ville cykle hjem og digte en historie om den døde dreng og hans mor. Man kunne vel selv fortælle. Mads ville digte ligesom farfar – og ham der H. C. Andersen!

5

Børnekultur i hele landet – temaer og mål

Netværkets handlingsplan for 2006-2007 har overskriften *Børnekultur i hele landet*, fordi kommunalreformen, som trådte i kraft 1. januar 2007, er en unik mulighed for at sikre børn og unge over hele landet bedre mulighed for at møde kunsten og kulturen i hverdagen.

Netværkets strategi til at udvikle den lokale børnekultur er at styrke de lokale aktørers arbejde med børnekultur på de mest centrale områder i børns hverdag. Derfor bygger handlingsplanen på de tre temaer

- **Kultur i dagtilbuddet**
- **Kultur i skolen**
- **Kultur i familien.**

Målet med temaerne er at **kvalificere arbejdet** med kunst og kultur i børns hverdag, at **styrke organisationen** og professionaliseringen af dette arbejde og at skabe **muligheder for forankring** af de nye aktiviteter.

For at nå dette mål vil Netværket blandt andet sætte et toårigt modelkommuneforsøg i gang her i 2007, hvor udvalgte kommuner arbejder sammen med Netværket om at udvikle nye modeller og strategier på de tre områder.

Forsøget vil også skabe flere af de nye tværfaglige samarbejder på tværs af skole, dagtilbud og kulturliv, som Netværket ønsker at styrke, nu hvor Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender er blevet parter i Netværket.

Netværket vil samtidig fortsætte det arbejde med at udvikle børnekulturen i hele landet, som Netværket satte i gang i 2006.

Kultur i dagtilbuddet

Med de pædagogiske læreplaner skal alle børn i dagtilbud nu arbejde med seks hovedtemaer, hvoraf de tre handler om kultur og kunst, nemlig *Krop og be-*

vægelse, sprog og kulturelle udtryksformer og værdier. Netværket arbejder derfor sammen med alle interesserede kommuner og dagtilbud om at implementere de tre temaer i dagligdagen. På denne måde er Netværket med til at sikre en høj kvalitet i dette arbejde.

Inspiration til læreplanerne

Netværket vil løbende revidere og supplere det informationsmateriale, som i 2006 blev uddelt til de pædagogiske medarbejdere og nøglepersoner, der efteruddanner sig i pædagogiske læreplaner. CVU'erne, som står for efteruddannelsen, vil fortsat udlevere materialet til alle kursister.

Fokus på de æstetiske rammer

Daginstitutionerne skal nu dokumentere de fysiske, psykiske og æstetiske rammer, børnene passes i, over for Familienministeriet. Netværket gør derfor en indsats for at inspirere beslutningstagere og institutioner til i højere grad at medtænke æstetikken, både i de eksisterende lokaler, og når der skal bygges nyt.

Udveksling af ideer og erfaringer

Netværket inspirerer pædagogerne i dagtilbuddene til at udvikle deres kulturaktiviteter via konferencer, kurser, seminarer og publikationer som håndbogen *Kunst i børns hverdag – En guide til kunst og kultur i dagtilbud*, der udkom i 2006.

Netværket er også med til at danne nye netværk for dagtilbuddene, Netværket formidler ideer og erfaringer via internettet, og Netværket rådgiver og vejleder de dagtilbud og kommuner, der henvender sig. På denne måde understøtter Netværket den bredest mulige udveksling af ideer og erfaringer.

Kultur i skolen

At arbejde med kunstneriske udtryk og vores kulturarv styrker elevernes identitetsdannelse og deres forståelse af det samfund, vi lever i. Derfor er kunst og kultur vigtige elementer i skolens undervisning i bl.a. dansk, religion, historie, samfundsorientering, billedkunst og musik.

Undervisningsministeriet og Kulturministeriet arbejder tæt sammen om at udvikle de kunsttilbud og kulturtilbud, børn præsenteres for i skolen. Blandt andet ved at lave nye undervisningsmaterialer og forslag til undervisningsforløb om værker

i den nye kulturkanon og ved at give eleverne digital adgang til museernes samlinger via internettet. Disse initiativer gør det nemmere for skolerne at bruge samlingerne og kanonen i undervisningen.

Netværket styrker også kunsten og kulturens rolle i skolen med:

Inspiration til skole og SFO

Netværket udgav i 2006 håndbogen *Kunst i børns dagligdag – En guide til kunst og kultur i skole og SFO*. I håndbogen kan lærere og pædagoger få inspiration, ideer og konkrete råd om, hvordan de kan bruge kunst og kultur i dagligdagen. Netværket vil løbende revidere og udvikle sit inspirationsmateriale med flere eksempler på best practice, konkrete undervisningsforløb osv.

Udveksling af ideer og erfaring

Netværket vil – via konferencer, seminarer og kurser – være med til at skabe nye netværk mellem de skoler og SFO'er, som ønsker at styrke og udvikle arbejdet med kunst og kultur. Netværket vil også tilbyde skolefolk et opdateret overblik over de tilbud, de kan benytte sig af – via nettet, publikationer, rådgivning og vejledning.

Kultur i familien

Et stigende antal familier ønsker at være sammen om fælles aktiviteter, når der er mulighed for det. F.eks. ved at deltage i kulturelle aktiviteter i fritiden og at benytte kulturtilbud, som henvender sig til både voksne og børn. Derfor er det vigtigt at udvikle flere nye børnekulturtilbud, der kan indgå som en del af familiernes hverdag.

Netværket styrker også kunstens rolle i familien gennem:

Inspiration til kulturinstitutionerne

En del kulturinstitutioner har allerede tilbud, som appellerer til både forældre og børn, men de er geografisk meget spredt. Netværket støtter derfor op om, at flere museer får familietilbud. Konkret ved at inspirere og informere kulturinstitutionerne, så de løbende får impulser udefra, også fra udenlandske kulturinstitutioner.

Udveksling af ideer og erfaringer

Netværket vil – sammen med kulturinstitutionerne – etablere nye netværk for kulturformidlere og afholde seminarer og konferencer, hvor man kan udveksle ideer og erfaringer om, hvordan man kan udvikle familietilbud.

Overblik over muligheder

Netværket vil være med til at skabe synlighed og overblik over de børnekulturtilbud, som er særligt velegnede for familier – via nettet, publikationer og andre medier.

Børnekultur i kommunen

For at skabe helhed og sammenhæng i handlingsplanens temaer og mål har Netværket besluttet at sætte et modelforsøg i gang i udvalgte kommuner, som baner nye veje i arbejdet med børn og kultur.

I februar 2007 har alle landets kommuner derfor modtaget en invitation til at deltage, med ansøgningsfrist 16. april 2007. Forsøget løber fra juni 2007 til juni 2009.

Modelforsøget er udviklet i et tæt samspil med Børne- og Kulturchefforeningen og lokale aktører. Som optakt til modelforsøget inviterede Netværket i efteråret 2006 alle interesserede lokale aktører til fem dialogseminarer rundt om i landet. På seminarerne diskuterede 450 repræsentanter fra kommuner, kulturinstitutioner, organisationer, skoler og dagtilbud de nye muligheder, som er opstået i forbindelse med kommunalreformen.



Råd og inspiration fra dialogseminarerne



Børnekulturens Netværk afholdt fem dialogseminarer rundt om i landet i efteråret 2006 for 450 nøglepersoner på børnekulturområdet i kommunerne.

Deltagerne kom med ideer, råd og inspiration til de fem temaer:

- *Hvordan kommer man i gang med at arbejde med børnekultur i kommunen?*
- *Hvordan kommer man videre? Fra start til drift og konsolidering?*
- *Hvordan tackler man den tværfaglige udfordring?*
- *Hvordan skaber man ejerskab og kontinuitet?*
- *Hvordan samarbejder man på tværs og ud af kommunerne?*

Ved hvert tema har deltagerne givet tre råd til tre aktører: Børnekulturmedarbejderen, kommunen og Børnekulturens Netværk.

Deltagerne anbefalede blandt andet:

Gode råd til børnekulturkonsulenten:

- Skab lokale netværk og alliancer
- Prioriter tid til de etablerede netværk, og arbejd for at gøre dem varige
- Opsøg, kend og dyrk kompetencerne i baglandet
- Beskriv tydelig strategi for projekter, planer og tiltag
- Vær tovholder og katalysator, så der skabes ejerskab hos alle
- Vær åben over for nye samarbejdsmuligheder
- Inddrag både græsrodder og professionelle
- Synliggør og videreformidl projekter og tiltag
- Husk at dokumentere!
- Inddrag børnene gennem brugerpaneler og fokusgrupper
- Iværksæt en ressourceanalyse
- Etabler borgermøder i kommunen
- Lav konferencer, hvor kunst og børn diskuteres
- Inddrag erhvervslivet, blandt andet gennem kommunale konferencer

Gode råd til kommunen:

- Tag politisk ansvar for og ejerskab til det børnekulturelle område
- Indarbejd en børnekulturpolitik i de kommunale handlingsplaner
- Ansæt en børnekulturkonsulent som tovholder, og lad konsulenten sidde tæt på beslutningstagerne
- Prioriter området gennem tid og økonomi
- Tænk på tværs af forvaltninger og sektorer
- Skab netværk mellem kulturinstitutionerne
- Opret fonde til større events på tværs af kommunegrænserne
- Hav mod til at spejle jer i andre kommuner
- Etabler et børnekulturelt samråd
- Forhold jer til FN's Børnekonvention
- Tænk skoler og institutioner ind i de kulturelle satsninger
- Samarbejd med erhvervslivet uden berøringsangst
- Knyt proceskonsulenter til projekterne

Gode råd til Børnekulturens Netværk:

- Vær udadrettet i kontakten til de nye kommuner
- Brug jeres interne netværk til at påvirke den centrale politik på det børnekulturelle område
- Vær fødselshjælper!
- Synliggør og videreformidl best practice-eksempler for hele området
- Vær med til at højne områdets status og vigtighed
- Lav PR-fremstød over for kommunerne
- Skab netværk mellem børnekulturkonsulenterne
- Styrk dialogen decentralt gennem dialogmøder, også af tværfaglig karakter
- Knyt forskning an til projekterne
- Udvikl redskaber og manualer til evalueringer og dokumentation
- Lav en "GODE TIPS" knap på portalen
- Træk særlige temaer frem – f.eks. tema om forældreinvolvering
- Brug tilbagemeldingerne i nye handlingsplaner
- Vær med til at opkvalificere alle børnekulturelle aktører

Netværket har blandt andet brugt anbefalingerne i arbejdet med at sætte rammer for de nye modelkommuneforsøg. Alle anbefalinger findes på www.boernekultur.dk.

Formålet med modelforsøget er:

- at afprøve nye **samarbejdsmodeller og samarbejdsformer** i kommunernes arbejde med børn og kultur.
- at sætte forsøgsprojekter i gang inden for **de tre temaer** i handlingsplanen 2006-2007: Kultur i dagtilbuddet, Kultur i skolen og Kultur i familien.
- at bygge **tværfaglige, lokale netværk** mellem institutioner, organisationer og andre aktører
- at sikre **idé og erfaringsudveksling** mellem alle interesserede kommuner.

Kommunerne skal desuden arbejde ud fra tre overordnede strategier:

- **Kvalificering** af arbejdet gennem udveksling af ideer og erfaringer og gennem kompetenceudvikling
- **Organisering** af arbejdet i tværfaglige samarbejder og netværksdannelser
- **Forankring** af arbejdet ved at skabe politisk ejerskab og ved at sikre, at aktiviteterne er synlige.

I denne proces vil Netværket stå til rådighed med

- **Konsulentbistand** i udviklings- og afviklingsfasen
- **Økonomisk tilskud** til at gennemføre modelforsøgene – i alt 4 millioner kroner, som bliver fordelt ud fra projekternes indhold og kommunens medfinansiering
- **Fællesmøder og konferencer** for de deltagende kommuner
- **Evaluering** af modelforsøgene, så alle landets kommuner kan hente brugbar viden og inspiration til det lokale børnekulturarbejde.

Kommunerne kan også trække på Netværkets parter, hvis de har behov for vejledning og information om et eller flere af de kulturområder, parterne hver især arbejder med:

- Musik, billedkunst, scenekunst og litteratur (Kunststyrelsen)
- Kulturarv, museer og science centre (Kulturarvsstyrelsen)
- Biblioteker (Biblioteksstyrelsen)
- Film (Det Danske Filminstitut)

- Kulturministeriet kan tilbyde information om puljer, som giver tilskud til kultur og fritidsaktiviteter, de kunstneriske uddannelser, de nye medier, love og regler om kulturtilbud osv.
- Undervisningsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender kan tilbyde information om love og regler og om undervisning og dagtilbud.

De kommuner, der ikke bliver modelkommuner, får mulighed for at deltage i forsøget som følgekommuner. For at give dem bedre forudsætninger for at udvikle den lokale børnekultur på egen hånd bliver de inviteret med til de samme møder, kurser og konferencer, som modelkommunerne deltager i. De deltager også i den løbende erfaringsdeling og vidensdeling på nettet.



Budget for 2006-2007

Børnekulturens Netværk modtager hvert år en bevilling til sin virksomhed fra tips- og lottomidlerne. Vi har desuden mulighed for at udføre indtægtsdækket virksomhed og modtage økonomisk tilskud fra andre parter. F.eks. ved at indgå aftaler med kommuner, amter, offentlige og private institutioner om at samfinansiere børnekulturprojekter.

Vi har vedtaget følgende budget for perioden 2006-07. Beløbet er øremærket til aktiviteter inden for de tre temaområder og de fire støt-tefunktioner samt de nødvendige udgifter til administration og drift af sekretariatet.

Netværkets samlede budget for 2006-2007 ser således ud:

Tipsbevilling 2006-2007	10.500.000
Børnekultur i hele landet - Kultur i dagtilbuddet - Kultur i skolen - Kultur i familien	4.400.000
Rådgivning, vidensdeling, dokumentation og internationalt samarbejde	3.340.000
Administration og drift af sekretariat	2.760.000
Udgifter i alt	10.500.000

Netværkets medlemmer og sekretariat

Netværket har pr. 1. januar 2007 følgende sammensætning:

Bibliotekskonsulent Ann Poulsen

Biblioteksstyrelsen (www.bs.dk)

Centerleder Charlotte Giese

Det Danske Filminstitut (www.dfi.dk)

Museumskonsulent Charlotte Hansen

Kulturarvsstyrelsen (www.kuas.dk)

Akademisk medarbejder Lisbet Vestergaard

Kunststyrelsen (www.kunststyrelsen.dk)

Fuldmægtig Charlotte Meibom

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender (www.minff.dk)

Undervisningskonsulent Greta Hartelius

Undervisningsministeriet (www.uvm.dk)

Netværkets sekretariat har adresse hos Biblioteksstyrelsen, der også fungerer som Netværkets administrative myndighed. Sekretariatet, Biblioteksstyrelsen, Kulturarvsstyrelsen og Kunststyrelsen flyttede i efteråret 2006 sammen på en ny adresse, H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V.

Sekretariatet består pr. 1. januar 2007 af:

Sekretariatsleder Benedicte Helvad

Chefkonsulent Jan Helmer-Petersen

Projektkonsulent Merete Dael

Projektkonsulent Rikke Lund Heinsen

Webredaktør Signe Thomsen

Sekretariatsmedarbejder Marianne Rath

Studertermedhjælp Martin Gyldestrand

Netværket har i 2006 haft følgende medarbejdere tilknyttet:

Redaktør Trine Møller Madsen

Projektleder Theis Dinesen

Konsulent Kathrine Westermann

Studertermedhjælp Tine Hansen





6

Sådan vil vi arbejde

En væsentlig del af Netværkets indsats foregår via *rådgivning, vidensdeling og dokumentation*. Disse tre støttefunktioner er konkrete redskaber, som alle interesserede kan bruge i deres arbejde med børnekultur rundt om i landet – regioner, kommuner, institutioner og enkeltpersoner.

Rådgivning

Ud over den generelle information og rådgivning om børn og kultur, som alle er velkomne til at bruge, tilbyder Netværket i 2006-2007 rådgivning og vejledning til tre særlige målgrupper:

- **De statslige kulturinstitutioner**, som Netværket vil gå i dialog med om at udvikle de nye formidlingsformer for børn og deres familier, som er et punkt i institutionernes resultatkontrakter med Kulturministeriet.
- **Dagtilbud**, som Netværket kan vejlede og inspirere i arbejdet med kulturtemaerne i de pædagogiske læreplaner.
- **Kommuner**, som vil bruge børnekulturen til at ska-

be en fælles profil og knytte de forskellige områder i det nye kommunale landskab tættere sammen.

Netværket har helt fra starten modtaget mange henvendelser fra kommuner, amter, organisationer og enkeltpersoner. De bliver besvaret af sekretariatet eller af Netværkets parter, og denne rådgivning bliver løbende udbygget, så den kan leve op til det stadigt stigende behov.

Vidensdeling

Netværket vil fortsat udbygge og videreudvikle **Børnekulturportalen** www.boernogkultur.dk, så den bliver det optimale redskab til vidensdeling på nettet – med nyhedsformidling og nyhedsbrev, med aktuelle temaer og med en kalender over aktuelle konferencer og seminarer herhjemme og i udlandet.

Netværkets egen **hjemmeside** www.boernekultur.dk vil desuden blive forbedret, så den bliver Netværkets parters ansigt udadtil, med fokus på aktuelle initiativer.



Netværket vil fortsat understøtte de større netværk på børnekulturområdet.

F.eks. gennem **konferencer, seminarer og fælles initiativer** for netværk som de kommunale børnekulturskonsulenters netværk og det brede netværksarbejde inden for kunstnerisk formidling, som Fagligt Forum for Børnekultur står for.

Netværket udgav i 2006 en lang række **publikationer**, der deler viden og erfaringer med alle interesserede. Netværket vil også i 2007 udgive publikationer, der sætter fokus på aktuelle temaer og tendenser.

Dokumentation

Netværket har formidlet **forskning og forskningsresultater** om børnekultur til alle interesserede via publikationer, temamøder og konferencer. Et tæt samarbejde med forskningsmiljøerne er med til at sikre, at denne nye viden om børnekultur formidles bredt ud.

Via en aftale med det danske forum for børnekulturforskere under BIN-Norden er dette arbejde sikret en solid platform, som blandt andet kan ses på Børnekulturportalen og i Netværkets publikationer.

Kulturministeriets **faktaark om børnekultur** revideres løbende i et samarbejde mellem Netværkets sekretariat, Netværkets parter og Kulturministeriet. De præcise beløb på statens bevillinger til børnekultur offentliggøres på ministeriets hjemmeside, så de aktuelle tal er lettilgængelige for alle interesserede.

Internationalt samarbejde

Netværket vil styrke den internationale **udveksling af ideer og erfaringer** både i Europa og i mere globale sammenhænge, hvor der er gode ideer at hente og interesse for at lytte til danske erfaringer.

Netværket repræsenterer Danmark i **EU-netværket om børn, kunst og kreativitet**, som har medlemmer fra næsten alle lande i EU.

Det **nordiske børnekultursamarbejde** er under forandring, og i den nye struktur kommer samarbejdet primært til at foregå i netværk. Derfor vil Børnekulturens Netværk gøre sit for at opbygge nordiske netværk, så Børnekulturens Netværk igen kan komme til at spille en central rolle i udviklingen af ideer og udvekslingen af erfaringer mellem de nordiske lande.

Børnekulturens Netværk vil også i 2007 arrangere **internationale konferencer og seminarer** i samarbejde med andre organisationer og faglige miljøer på børnekulturområdet.



7



Perspektiver for fremtiden

En af Børnekulturens Netværks vigtige opgaver er at give kulturministeren forslag til forbedringer og særlige indsatser i det kommende år.

Vi anbefaler, at kulturministeren og Kulturministeriet i de kommende år sætter særligt fokus på tre områder:

- **Børnekultur i hele landet – en fortsat proces**
- **Læring, kreativitet og innovation i vidensamfundet**
- **Dansk kultur i verden og verdenskultur i Danmark**

Indtil nu har vi arbejdet med indsatsperioder på to år, men disse tre områder er så overordnede, og den nødvendige indsats er så omfattende, at vi ikke kan nøjes med at se områderne som isolerede projekter i en tidsbegrænset periode. Derfor vil vi sætte dem på en meget langsigtet dagsorden, så de bliver synlige i alle relevante børnekultursammenhænge.

Det er oplagt, at vi allerede her i 2007 tager hul på arbejdet med de nye indsatsområder ved at inddrage dem i vores arbejde med handlingsplanen for 2006-2007, dvs. i de konkrete aktiviteter, hvor vi sætter fokus på kultur i dagtilbud, kultur i skolen og kultur i familien.

Børnekultur i hele landet – en fortsat proces

Omvendt spiller de tre temaområder også så vigtig en rolle i fremtidens børnekultur, at vores arbejde med dem langt fra er slut, når handlingsplanen udløber ved udgangen af 2007.

Derfor er den fortsatte proces med at sikre børn i hele landet gode børnekulturtilbud et vigtigt indsatsområde i de kommende år.

Kommunerne og staten vil f.eks. også efter 2007 have behov for at koordinere deres aktiviteter, så de spiller bedst muligt sammen. Og det er oplagt, at vi f.eks. bruger kommunernes og statens samspil til at sikre, at børn over hele landet får mulighed for at udvikle deres viden, kreativitet og innovative evner gennem kulturtilbuddene.

Efter 2007 bliver vores vigtigste opgave i arbejdet med børnekultur i hele landet derfor

- at inddrage de tre temaer – kultur i dagtilbuddet, kultur i skolen, kultur i familien – i det fortsatte arbejde med de nye indsatsområder
- at styrke samarbejdet på tværs af sektorer og fag
- at udvikle nye muligheder for samarbejde mellem børns institutioner, det frivillige arbejde og kulturinstitutionerne.

Vores nøglestrategi til at sikre, at vi løser denne opgave bedst muligt, er at styrke og udvikle samarbejdet mellem staten og kommunerne. Det kan vi blandt andet gøre ved at flette kulturministerens strategi *Kultur i hele landet* og Børnekulturens Netværks handlingsplan *Børnekultur i hele landet* tættere sammen og gøre denne sammenhæng mere synlig for børnekulturens aktører over en bred kam.

Vi har også med glæde noteret, at Kulturministeriets nye *Pulje til kultur i hele landet* kan bruges som et aktivt redskab til at give lokale aktører mod på at udvikle nye lokale aktiviteter, som sikrer et bredt og varieret børnekulturtilbud over hele landet.

Vi vil bidrage til den fortsatte proces med at styrke børnekulturen i hele landet

- gennem de kommende modelkommuneforsøg
- ved at udvikle de redskaber og støttefunktioner, som Netværkets sekretariat og Netværkets parter stiller til rådighed for alle interesserede aktører på børnekulturområdet
- ved at vi på lang sigt koordinerer og udbygger indsatsen for at sikre børnekulturen i hele landet, så børnekulturen får den solide platform, som den har så stærkt brug for i konkurrencen med voksenkulturen.

Læring, kreativitet og innovation i viden-samfundet

Globaliseringen stiller os over for mange nye udfordringer.

Derfor er det oplagt, at vi satser på at udvikle viden, kreativitet og innovation – områder, hvor kunsten og kulturen kan tilbyde særlige veje og genveje til en læring, som kan gøre en forskel.

Børns leg og børns forskertrang og lyst til at eksperimentere har mange fælles træk, og kobler vi de to tilgange, kan de være en kilde til inspiration og vidensdeling, som fører vidt.

Hvordan vi kan kommunikere forskning til både store og små børn gennem læreprocesser om kunst og kultur, er der gode eksempler på i rapporten *Vild med viden*, som er udgivet af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Kulturministeriet og Undervisningsministeriet.

Rapporten udstikker blandt andet strategier for, hvordan vi kan styrke børns udforskningstrang og viden gennem formelle og uformelle læreprocesser. Den peger også på forskellige muligheder for nye partnerskaber og samarbejder mellem ministerier, erhvervsliv, skole og læreanstalter.

Dansk kultur i verden og verdenskultur i Danmark

Danmark skal også i fremtiden være et af de bedste lande at bo i, understreger regeringen i sin globaliseringsstrategi:

- Et land, hvor alle har de bedste forudsætninger for at udfolde deres evner og skabe fremgang for sig selv og andre.
- Et land, hvor vi har et globalt udsyn og spiller en aktiv rolle i verdenssamfundet.
- Et land, hvor alle er med i fornyelsen, og alle får del i fremgang og tryghed.

Samtidig skal det danske samfund være i stand til at skabe fællesskaber, som kan rumme, at mange mennesker i Danmark har rødder i forskellige kulturer, traditioner, opfattelser og tænkemåder.

Vores mange indbyrdes forskelligheder skaber en stor mangfoldighed og alsidighed i det danske samfund, som både har fordele og ulemper. De mange nye medborgere, som er kommet til landet, har tit andre behov end dem, vi er vant til, og de stiller tit overraskende spørgsmål til den måde, vi lever på.

Derfor er det vigtigt, at vi giver børn et godt grundlag for at kunne forstå forskelligheder mellem kulturer og baggrunde. Både blandt mennesker med dansk baggrund, blandt mennesker i Danmark med anden etnisk baggrund og blandt borgere i hele verdenssamfundet.

De voksne i børns hverdag kan være med til at give børn et godt grundlag for at kunne rumme forskellighederne, hvis de voksne i deres egen adfærd viser børn, at de anerkender og værdsætter forskellighed. Giver vi plads, og skaber vi rammer og forståelse for anderledes kulturer i de aktiviteter, vi tilbyder børnene, styrker vi integrationen.

Gode strategier er f.eks. forsøgsordninger og forskning i mødet mellem forskellige kulturer, erfaringsudveksling og vidensdeling.

Kulturinstitutionerne kan også i højere grad orientere sig mod globaliseringen – f.eks. ved at deltage i internationale kulturfestivaler og kulturudveksling på børnekulturområdet og ved at bidrage til dialog og inspiration mellem kunstnere og kunstmiljøer herhjemme og i udlandet.

Kommissorium for Børnekulturens Netværk

Formål og baggrund

Børn skal sikres adgang til et rigt, varieret og mangfoldigt kulturudbud – både i form af kulturarven og den nyeste kunst. Børn skal have mulighed for at udfolde og udvikle sig – hver for sig og sammen med andre børn og voksne. Kultur for, med og af børn giver kulturelle og kunstneriske kvalitetsoplevelser, der beforder dannelse, læring og kompetenceudvikling.

Kultur bør være en integreret del af børns hverdag, og arbejdet med børnekultur bør indgå i kulturelle og pædagogiske institutioners virke, hvor det er naturligt. Øget samarbejde mellem eksempelvis dag- og fritidstilbud, skoler og kulturinstitutioner rummer gode muligheder for at styrke alle parter ́s indsats.

Børnekulturens Netværk skal derfor inspirere til synergi og dynamisk tværgående udvikling på det børnekulturelle område nationalt, regionalt og lokalt. Netværket skal bidrage til at skabe helheds- og udviklingsorienterede indsatser, så ressourcerne anvendes bedst muligt.

Struktur og status

Undervisningsministeriet, Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, Biblioteksstyrelsen, Kulturarvsstyrelsen, Kunstrådet (som har delegeret hvervet til Kunststyrelsen) og Det Danske Filminstitut er netværksparter. Kulturministeriets departement er repræsenteret på Netværkets møder. Relevante samarbejdspartnere, eksempelvis Kommunernes Landsforening, kan inviteres ad hoc.

Netværkets styregruppe udgøres af en ledelsesrepræsentant på direktorniveau fra hver af parterne. Styregruppen har overordnet ansvar for Netværkets arbejde, herunder dets handlingsplaner og budgetter. Hver af parterne udpeger herudover en ansvarlig, som skal deltage i det løbende arbejde.

Netværket har status som kulturministerens rådgivende og initierende organ for børnekultur og refererer til Kulturministeriets departement.

Sekretariatsbetjeningen af Børnekulturens Netværk varetages af Biblioteksstyrelsen, og i spørgsmål om de forvaltningsmæssige regler for Netværkets virksomhed refererer det til Biblioteksstyrelsen.

Overordnede og konkrete opgaver

Børnekulturens Netværk skal overordnet sikre vidensdeling mellem samt *koordineret udvikling af mål og metoder* i netværksparternes indsatser.

Netværket skal tillige inddrage erfaringer, viden og forslag fra andre instanser, der har berøring med børnekultur, eksempelvis Medierådet for Børn og Unge samt børnekulturelle forskernetværk. Netværket kan indgå samarbejdsaftaler med relevante partnere.

Endelig er det en væsentlig overordnet opgave for Netværket at *give kulturministeren forslag til forbedringer og indsatser for børnekulturen*.

Netværket har følgende konkrete opgaver:

- At være *initierende, igangsættende, perspektiverende og kvalificerende* på hele det børnekulturelle område.
- At skabe *dynamik, synergi og udvikling* på det børnekulturelle område ved at sikre tværinstitutionel og tværsektoriel koordinering af indsatsen mellem det nationale, regionale og lokale niveau.
- At bidrage til at *udvikle nye modeller, metoder og strategier* på området.
- At *følge udviklingen samt etablere og deltage i relevante netværk* på børnekulturområdet nationalt og internationalt.
- At sikre *videns-, informations- samt erfaringsopsamling og -spredning*.
- At have *kontakt til kommuner og andre relevante lokale parter* med henblik på at samarbejde om udvikling af nye metoder og ny organisering af arbejdet med børn, unge og kultur.
- At yde *rådgivning* til offentlige myndigheder, kulturinstitutioner, organisationer mv. om børnekultur.
- At sikre den fortsatte drift af *børnekulturportalen* (www.boemogkultur.dk).
- At udarbejde en *årlig statusrapport* om statens børnekulturelle indsats samt forslag til en *toårig handlingsplan med tilhørende budget* om børnekultur, der inddrager tværsektorielle perspektiver med udgangspunkt i Kulturministeriets ressortområde.
- At *iværksætte og gennemføre særlige satsninger og initiativer til forbedringer* på området med udgangspunkt i kulturministerens beslutning herom.

Økonomi og bevilling

Til gennemførelse af de særlige indsatser afsættes en årligt beløb af Kulturministeriets tips- og lottomidler. Af dette beløb afholdes ligeledes udgifter til Netværkets drift og administration herunder til Biblioteksstyrelsens sekretariatsbetjening af Netværket.

Netværket kan herudover modtage tilskud fra anden side og drive indtægtsdækket virksomhed.

Netværket kan indgå aftaler med kommuner, offentlige og private institutioner om samfinansiering af projekter.

De nærmere regler for Netværkets virksomhed, sekretariatsbetjening og regnskabsaflægning følger de statslige regler herfor.

Brian Mikkelsen
November 2005

Publikationer fra Børnekulturens Netværk



Formidlingens Kunst – Et fælles ansvar for børn og kultur

Handlingsplan for Børnekulturens Netværk 2004-2005. En beskrivelse af baggrunden for oprettelsen af Børnekulturens Netværk og planerne for Netværkets første to år.

Udgivet i februar 2004. 24 sider.
ISBN-nr. 87-87882-31-0.



Børnekulturens Netværk – Statusrapport 2004

En beskrivelse af Netværkets aktiviteter i 2004 samt anbefalinger til kulturministeren om fremtidig indsats på børnekulturområdet.

Udgivet i februar 2005. 52 sider.
ISBN-nr. 87-87882-41-8.



Når børn møder kultur – En antologi om formidling i børnehøjde

En bred vifte af artikler og interviews, inspiration og gode råd, som kan fremme formidling af kunst og kultur til børn.

Udgivet i januar 2006. 58 sider.
ISBN-nr. 87-87882-45-0.



Børnekultur i hele landet – Handlingsplan 2006-2007 og Statusrapport 2005

Handlingsplanen for Børnekulturens Netværk 2006-2007 sætter fokus på arbejdet med børn og kultur i det nye Danmark efter kommunalreformen. Handlingsplanen er suppleret med en statusrapport for 2005.

Udgivet i februar 2006. 52 sider.
ISBN-nr. 87-87882-50-7.



Tal om børnekultur – En statistik om børn, kultur og fritid

En børnekulturstatistik med resultaterne fra kortlægningen af børns kulturvaner, kulturforbrug og -produktion i 2004.

Udgivet i juni 2006. 130 sider.
ISBN-nr. 87-87882-57-4.



Slip fortællingen løs - Kunst- og kulturformidling til de 3-6 årige

En antologi om kunst- og kulturformidling til de 3-6 årige, der tager afsæt i fortællingen som særlig formidlingsform til de små børn. Ud fra både teoretiske og praktiske vinkler rummer antologien alt fra forskning og baggrundsstof til konkrete eksempler og inspiration til formidling af kunst og kultur til små børn.

Udgivet i juni 2006. 106 sider.
ISBN-nr. 87-87882-53-1.



Børnekultur i kommunen – Ideer og inspiration til kommunalreformen

Et inspirations- og debatværktøj til arbejdet med børnekulturpolitik i kommunerne. Med artikler om forskning, formidling og erfaringer samt eksempler på aktiviteter.

Udgivet i september 2006. 58 sider.
ISBN-nr. 87-87882-60-4.



Kunst i børns dagligdag – En guide til kunst og kultur i dagtilbud, skole/SFO og fritiden

Tre håndbøger med råd og inspiration til henholdsvis dagtilbud, skole og SFO, og fritids- og kulturinstitutionerne. Bøgerne gennemgår de enkelte kunstområder med tips om støttemuligheder, rådgivning, mulige samarbejdspartnere, links på Internettet, relevant litteratur samt eksempler på konkrete aktiviteter.

Udgivet i oktober 2006.
62 sider. ISBN-nr. 87-87882-62-0
78 sider. ISBN-nr. 87-87882-64-7
73 sider. ISBN-nr. 87-87882-66-3



Alle publikationer er gratis og kan bestilles på tlf. 33 73 33 70 eller downloades på www.boernekultur.dk

Børnekulturens Netværk

Statusrapport 2006

Børnekulturens Netværk er kulturministerens og Kulturministeriets rådgivende organ for børnekultur. Netværket skal skabe større sammenhæng i de statslige bevillinger til børnekultur og mere helhed i arbejdet med børnekulturens mange facetter.

Børnekulturens Netværk skal inddrage kulturinstitutionerne og -organisationerne inden for ministeriets fagområder i arbejdet, og det skal skabe dynamik og synergi i udviklingen i et samspil mellem det nationale, regionale og lokale niveau.

Børnekulturens Netværk udsender hermed sin tredje statusrapport med oversigt over initiativer og aktiviteter, som både Netværket og Netværkets parter har arbejdet med i 2006. Rapporten rummer desuden et bud på de tendenser og perspektiver, som kan tegne fremtidens indsatser.

Læs mere om Børnekulturens Netværk på www.boernekultur.dk

